Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 69 (16292) | 1983 оной мартын 24, четверг | Сэн 3 мүнгэн.

МҮРЫСӨӨ ҮРГЭНӨӨР ХАРУУЛХА

…ряадай АССР-эй байгуулагдаhаар 60 жэлэй ой ту… тогтоол КПСС-эй обкомой бюро баталан абаба. …эй ЦК-гай майн болон ноябриин (1982 он) Пле…дэй шиидхэбэринүүдтэ харюу болгон, түсэбтэ дааба…даа дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө, үйлэд… ашаг үрые дээшэлүүлхын түлөө, ойн баярай үдэ…эрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө республикын …ад социалис мүрысөө үргэноөр дэлгэрүүлбэ» гэжэ …тоол соо хэлэгдэнэ.

…лшадай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөө, тэдэ…жалта, туйлалтануудые республикымнай ажалша… …да мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүд эдэбхитэйгээр …жа эхилбэ. Тиимэ материалнууд «КПСС-эй XXVI …н шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө». «Эдеэ… программа—бүгэдэ арадай хэрэг», «КПСС-эй… ноябриин (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые …татайгаар дүүргэе», «Республикынгаа 60 жэлэй ойе …й түрэтэйгөөр угтая», «Буряадай АССР-эй 60 жэл», …л гаргаhан коллективүүдтэ», «Мүнөөдэр хэн ту…б», «Социалис мүрысөөнэй дневник» гэхэ мэтэ … гаршаг доро толилогдоно.

…алис мүрысөө үргэноөр, шадамар бэрхээр харуул…жэ республиканска, районой, олон тиражтай, ха…зетэнүүдэй шухала зорилго болоно. Энэ талаар …калиин районой «Прибайкалец», Сэлэнгын районой … Сэлэнгэ», Захааминай районой «Ажалай Туг», …районой «Зэдын үнэн» газетэнүүдэй хэжэ байhан …эри hайшаамаар. Жэшээлхэдэ, «Прибайкалец» га…уудаhануудтаа түрүү коллективүүдэй социалис …үдые толилоод, «КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 …ленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө», …бликангаа 60 жэлэй ой нэрэтэй түрэтэйгөөр уг… Социалис мүрысөөндэ хабаадагшадай үгэ», «Ту…лhээ жэшээ абагты», «Социалис мүрысөө үргэ…аша үрэтэйгөөр ябуулая», «Прибайкалиин ажалай …гэхэ мэтэ гаршагууд доро hонирхолтой материал… гаргана.

…ше зарим районуудай газетэнүүд КПСС-эй ЦК-…йн болон ноябриин (1982 он) Пленумүүдэй шиид… амжалтатайгаар дүүргэхэ зорилготойгоор Бу… АССР-эй 60 жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ дэл… социалис мүрысөө мүртэй hайнаар үшөөл ха…гүй гэхэ хэрэгтэй. Бэшүүрэй районой «Бэшүүрэй …ан», Түнхэнэй районой «Саяан», Хэжэнгын райо…жэнгын гол» газетэнүүд түрүү коллективүүдэйн…циалис уялгануудые толилоhоной hүүлээр тэдэнэй … дүүргэгдэжэ байhан тухай багаар бэшэнэ, hонир… материалнуудынь тон үсөөн. Эдэ газетэ… хуудаhануудта социалис мүрысөөндэ илажа …д, тэдэнэй дүй дүршэл, абаhан уялгануудаа ам…йгаар дүүргэжэ байhан коллективүүд тухай hайн …нуудые олохонь бэрхэтэй.

…алис мүрысөөн гүнзэгы удхатай, олон түхэл шэг… юм. Тингэбэшье тэрээндэ хамаатай гол асуудал…бэл, предприяти, ажахы бүхэндэ байгаа арга бо…нуудые зүбөөр хэрэглэлгэ, үйлэдбэриин ашаг үрэ, бүтээсэ дээшэлүүлгэ, хүдэлмэриин шанарые, ху… харюусалгые үргэлгэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэл … шадабари болголго, колхоз, совхозуудай гол …дые зүбөөр ашаглалга, газар таряалангай ур…итын адууhа малай ашаг шэмэ эрид дээшэлүүлгэ …тэ болоно.

…энүүд социалис мүрысөө үргэноөр, hайнаар ха…даа, партийна, профсоюзай организацинуудта тэ… зүбөөр хүтэлбэрилхэдэнь, хүдэлмэришэд ба та…й түсэб, уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ… туhа хүргэнэ ха юм. Ушар тиимэhээ тэдэнэр …ивүүдэй социалис уялгануудые, үнэтэ үүсхэлнүү…удаhануудтаа толилоод hанаагаа амархагүй, харин … хэр зэргэ дүүргэгдэжэ, бэелүүлэгдэжэ байhан ту…о, ойлгосо, бодомжотойгоор харуулжа, бэшэжэ …hотой.

…ү дүй дүршэл, эрдэм ухаанай туйлалтануудые нэб…ын түлөө оролдолго хэблэлэй шухала зорилго …hүүлэй үедэ бригадна арга, хамтын подряд, гээг…рогшодгүйгөөр ажаллаха гэхэ мэтэ үнэтэ үүсхэл… газетэнүүд халуунаар дэмжэн абаад, ходо бэшэ…жо байна. Тиихэдээ республиканска, районой …зетэнүүдтэ «Анхарагты: түрүү дүй дүршэл», «Со… мүрысөөнэй хуудаhан» hара бүхэндэ толилогдодог …н.

…дбэриин түрүүшүүлые, социалис мүрысөөнэй ту…гэд) ябагшадые газетын хүдэлмэридэ эдэбхитэй…баадуулха тон шухала. Үргэн олон уншагшадтай… …лэдбэриин түрүүшүүлтэй, партийна, советскэ, …юзай, комсомолой болон ажахын хүтэлбэрилэгшэд…а холбоо барисаатай байhан, тэдэнэй … бүриин …жаар лэ газетэнүүд социалис мүры…эй ябаса, …дай дүүргэлтэ, түрүүшүүлэй амжалт…нуудые үр… ашаг үрэтэйгөөр харуулжа шадаха.

…лизын арга боломжонуудые хэрэглэн, газетэнүүд …с мүрысөө харуулха ёhотой. Хүдэлмэришэн, ху…эгшэдэй, газетынгаа эдэбхитэдэй, промышлен… хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй, партийна, совет, …юзай, комсомолой, хиналтын органуудай хүдэлм… …дэй хабаадалгатайгаар тэдэнэр элдэб рейд, ха…дые үнгэргэхэ, тиин предприяти, организаци, совхозуудай ажал хүдэлмэри, социалис уялгануу…гэлтэ шалгаха аргатай. Тиихэдэ гансашье ам… туйлалтанууд тухай бэшэхэ бэшэ, ажал хүдэлмэ…йгаа дутуу дундануудые усадхаха талаар бодото …үүдые абаха зорилготой.

…нгаа XXVI съездын, КПСС-эй Центральна Ко… майн болон ноябриин (1982 он) Пленумэй шиид…үүдые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын, Буряадай АССР-…жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тула рес…нгаа ажалшадай дунда дэлгэрhэн социалис мү…ргэноөр, шадамар бэрхээр харуулха, тэдэнэй …алтануудта уряалха гээшэ бүхы газетэнүүдэй, тэ… хүдэлмэрилэгшэдэй болон эдэбхитэдэй, хүдэлмэри… хүдөө бэшэгшэдэй шухала зорилго мүн.

Буряадай АССР-60

ҮГЭДӨӨ ХҮРЭХЭЛ БАЙХА

Оноhожоруулагдамал 135-дахи колоннын хүдэлмэришэд республикын 60 жэлэй ойн баярай жэлдэ эдэбхи үүсхэл гарган, эршэтэй шангаар хүдэлжэ, даабаряа али бүхы талаарнь үлүүлхэ гэhэн зорилго урдаа табяад, хабаяа харуулжа байна. Тус коллектив үнгэрhэн жэлэй туршада Янчуй-Муякан гэhэн участогта түмэр харгын далан барилсажа, даабаряа үлүүлээ бэлэй.

— Манай колоннын механизаторнууд ехэнхи хүдэлмэреэ ажахын тоосооной гуримаар дүүргэhэн дээрэhээ, трактор болон автомашинануудаа, экскаватор болон бульдозернуудаа миин байлгангүйгөөр ашаглана. Бидэ үнгэрhэн жэлдэ 3 миллион кубометр хайр шорой түмэр харгын барилгада зөөжэ, хамтын хэрэгтэ хубитаяа оруулалсаа hэмди. Байгша ондо Муяканhаа Аркум хүрэтэр 9 километр зайда түмэр харгын далан бариха даабаритайбди. Январь, февраль hарануудай даабари 132 процент дүүргэгдээ,—гэжэ тус колоннын начальник Л. С. Буйнов хэлэнэ.

Тус колоннын коллектив дотор ажал хэрэгээ hайн мэдэдэг хүдэлмэришэд олон. Л. В. Бернадер, Н. Г. Новгородцев болон бусадай хүтэлбэрилдэг бригадануудай коллективүүд hара, квартал бүриингөө даабаринуудые үлүүлжэ, бэшэндээ түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Эндэ даабаряа дүүргэдэггүй, ажалай журам эбдэдэг хүнүүдые олохогүйт. «Нэгэн бултанай, булта нэгэнэй түлөө» гэhэн уряа доро мүрысэжэ, харгы хурдан түргэнөөр барилсажа, даабаряа үлүүлнэ.

—Бидэ байгша оной түрүүшын хахад жэлэй даабарые болзорhоонь урид, майн 30-да дүүргэжэ, Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойе ажалай бэлэгээр угтаха зорилготойбди, — гэжэ «ЗапБАМстроймеханизация» трестын 135-дахи колоннын хүдэлмэришэд мэдүүлнэ.

К. ЖАМЬЯНОВ.

Байгалай модоной баазын хүдэлмэришэд түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи гол жэлэй эхиндэ ажалай үндэр дүнгүүдые харуулжа эхилбэ. Илангаяа февраль hарада тэдэнэй ажал хэрэг бүтээсэ ехэтэй байба. Модо унагаадаг, хэмжүүрлэн тайрадаг, вагонуудта модо ашадаг бригаданууд түсэбтэ даабаринуудаа үлүүлэн дүүргэжэ, үндэр амжалтануудые туйлаа.

Миллионтоной зэргэдэ ороhон модо хэмжүүрлэн тайрадаг Ю. Р. Третьяковой түрүү бригада ехэ эмхитэй, ажалдаа оролдосотой, журам hайнтай байhаараа коллективэйнгээ дунда шалгарна.

Вагонуудай хооhоор зогсолтые хороожо, модо ашаалалгын техникые саг соонь заhабарилаад байхадаа В. А. Мокринскиин модо ашадаг бригада февраль hарынгаа

ДААБАРЯА ХОЛО ҮЛҮҮЛБЭ

түсэбые 145,7 процент дүүргээ.

А. Н. Игонина, А. С. Яцков, К. Н. Изюрьев, Н. Г. Гончарук, А. Н. Давыдова, В. Г. Ощепкова, А. И. Бычковский гэгшэдэй бригаданууд ажалай түрүүшүүлhээ үлэнгүй шармайна.

Өөhэдынгөө хүдэлмэриин амжалтануудые Байгалай модоной баазын коллектив Буряадай АССР-эй байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойн баярта зорюулна.

Н. ОРЛОВ.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭЭ

Хяагтын ээрэлгын-трикотажна фабрикын фанговщица Лидия Павловна Яковенко арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбые район доторoo түрүүлэн мартын 10-да дүүргэжэ, хүдэлмэриин ээлжээтэ ехэ амжалта туйлаба.

Лидия Павловна Харанхойн 18-дахи ГПТУ-е дүүргээд, 1967 онhоо фангова цехтэ хүдэлжэ эхилhэн намтартай. Дүй дүршэлөөр баян болоhон хойноо фангова хоёр машинын орондо дүрбэн машина дээрэ хүдэлжэ, ажалай үндэр дүнгүүдые туйладаг болоо hэн. Байгша оной эхинhээ Лидия Яковенко табан машина дээрэ хүдэлжэ, халаанайнгаа даабаринуудые 190—200 процент дүүргэжэ шадана. Лидия Павловна ажал хүдэлмэри дээрэ hайнаар хүдэлхэhөө гадна ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Уран hайханай коллективэй гэшүүн, фангова цехэй профкомой түрүүлэгшэ юм.

Л. П. Яковенко ажалайнгаа амжалтые Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулна.

Е. СУРМАЧ.

Барилга-хабсаралгын 834-дэхи поездын В. Ц. Сандановай хүтэлбэрилдэг бригадын модошо дархашуул Буряадай АССР-эй байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойн хүндэлэлэй мүрысөөндэ эрхимлэнэ. Манай фотокорреспондент С. Балдуевай зураг дээрэ түрүү модошо дархан Семён Яковлевич Налетовой ажал дээрээ байхыень харанат.

ХАНИ ЁhОНОЙ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

БЕЛГРАД. (ТАСС). Хани ёhоной албанай хэрэгээр Югославида ерээд байhан КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Н. А. Тихонов болон СФРЮ-гэй Союзна Гүйсэдхэхэ Вечэй Түрүүлэгшэ М. Планинцын хоорондохи хөөрэлдөөнүүд мартын 22-то эндэ эхилбэ.

Хани барисаанай үгэсэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрhэн хөөрэлдөөнүүдэй үедэ совет-югославиин харилсаанай үргэн олон асуудалнуудаар, мүн уласхоорондын гол шухала асуудалнуудаар hанамжануудаа андалдан абалсаhан байна. Политическэ, экономическэ, соёлой, эрдэм, техникын ба бусад асуудалнуудаар СССР-эй болон СФРЮ-гэй хоорондохи харилсаанай амжалтатайгаар хүгжэжэ байhые хоёр тала сэдьхэлээ ханамжатай тэмдэглээ.

Н. А. Тихонов Белградтахи И. Броз Титын мемориальна комплексдо хүрэжэ, сэсэгүүдые табиба. Тэрэ минута соо дуугай байжа, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэдэй хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал ябуулагшын, Югославиин арадуудай гайхамшагта хүтэлбэрилэгшын дурасхаалые ёhолон байгаа.

Совет правительствын толгойлогшо Югославиин ниислэл хото шадархи Авала хада дээрэхи Танигдаагүй солдадай хүүр дээрэ венок табиба. 1964 ондо Югославида болоhон авиационно аюул усалай үедэ наhа бараhан совет сэрэгэй начальнигуудта бодхоогдоhон хүшөөгэй дэргэдэ баглаа сэсэгүүдые табиба.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Белградтахи Хани барисаанай паркда хүрэжэ, дурасхаала аллейдэ эб найрамдалай модо hуулгаба.

Н. А. Тихоновой хүндэлэлдэ М. Планинц энэ үдэр сайлалга хэбэ. Тэрээн дээрэ тэдэ үгэ хэлэлсэн байгаа.

ХЭТЭДЭЭ МҮНХЭ hУРГААЛ

Марксын зохёолон научна социализм шэнэ общество байгуулжа байhан олон миллион ажалшадай ажал ябуулгатай нэгэдэн ниилэнхэй. Бүхы дэлхэйн хүгжэлтэ дэбжэлтын эхин нүлөө ехэтэй суртал hургаал болохо марксизм-ленинизмдэ хабаатай байhаараа совет коммунистнууд омогорходог юм.

Дэлхэйе хубилгаhан революционно теориин үндэhэ hуурине табигшын түрэhөөр 165 жэлэй ойдо, нугшаhаар 100 жэлдэ зорюулагдажа, мартын 22-то Москвада нээгдэhэн «Марксын хэрэг илан мандалжа гэhэн бүхэсоюзна научна конференци дээрэ эдэ бүгэдэ тэмдэглэгдэhэн байгаа. КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институт, КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Ниитын эрдэмэй академи, КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Ниитын эрдэмэй институт, СССР-эй Наукануудай академи тэрэниие үнгэргэнэ.

Маркс болон Энгельс олон мянган жэлэй турша соо тогтонижон hууриhаhан ажабайдалые бүхы ниитын ажабайдалай хүгжэлтые эрдэм ухаанай үндэhөөр шэнэдхэн хубилгаhан, тэдэнэй коммунис ёhоной ундэhэн hуури дэлхэй дээрэ табиhан байна. Эдэнэй хубилгаhан шэнэдхэлгэ арга боломжын бии байhые элирхэйлэн харуулhан байгаа гэжэ конференци дээрэ тэмдэглэгдээ. Марксын оюун бодол ниитын хүгжэлтын гол шухала асуудалнуудта харюу үгэхэ hэн гэжэ В. И. Ленин хэлэhэн байгаа. Бүхы түхэлэй оппортунистнуудта эсэргүү тэмсэлдэ Ленин марксизмые сахин хамгаалжа, революционно партиин научна суртал hургаал ба политика болгожо, саашадань хүгжөөгөө hэн байгаа.

Пролетарска партиин хүтэлбэри доро бэелүүлэгдэhэн Агуехэ Октябриин социалис революци марксизм-ленинизмын ёhотой илан мандалга боложо hэн. Совет общество коммунизм тээшэ дабшалтын түүхэтэ замуудые тодорхойлходоо, манай орон энэ ехэ түүхэтэ шатын эхиндэ байна гэжэ нүхэр Ю. В. Андропов «Коммунист» журналда толилуулhан статья соогоо тэмдэглэбэ.

Дэлхэйн социалисмэ нэрижулан хүгжөөхэдөө, хүн түрэлтэнэй бүхэдэлхэйн-түүхэтэ хүгжэлтэдэ сэгнэшэгүй хубитаяа оруулжэ, марксизм-ленинизмын асари ехэ хүсэтэй байhые элирхэйлэн харуулжа байна. Марксын нэрэ бүхы дэлхэйн ажалша олониитэдэ хүндэтэй. Тэрэнэй hургаал болон хэрэгынь хэтэдээ мүнхэ.

Марксистско-ленинскэ бүхы партинуудтай хамта Советскэ Союзай Коммунис парти коммунизмын агуехэ суртал hургаалнуудай илан мандалгын түлөө, пролетарска интернационализмын гол ёhонуудаар уласхоорондын революционно хүдэлөөнэй нэгэдэл ба хасалагша хэсэн бэрхэшээгүйгөөр сахин хамгаалжа гэжэ элидхэлнуудэй дотор тэмдэглэгдэбэ.

Конференци хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлнэ.

ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ ҮНГЭРЭГДЭБЭ

Сэрэгэй гэмтэ хэрэгүүдэй, хүн түрэлтэндэ эсэргүү гэмтэ ябуулгануудай түлөө харюусалга хадаа гансал юридическэ бэшэ харин политическэ асуудал болоно. Тэрэ эб найрамдалай хүгжэлтэ, дэбжэлтын ба демократиин түлөө тэмсэлтэй таhаршагүй холбоотой юм. Тиимэhээ сэрэгэй гэмтэдые уголовно талаар мүрдэжэ, хэhээхэ гээшэ мүнөө үеын шухала зорилго мүн. Совет болон гадаадын журналистнуудта зорюулагдажа, «Нацис гэмтэдые харюусалгада хабаадуулха!» гэhэн пресс-конференци мартын 22-то СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын хэблэлэй түбтэ үнгэргэгдэhэн байгаа.

СССР-эй Генеральна прокуророй нэгэдэхи орлогшо Н. А. Баженов тэрээн дээрэ үгэ хэлэхэдээ, гестапын урдын удамаршал байhан Клаус Барбье гэгшын хэрэгые мүнөө Франциин Лион хотодо хаража байhан ушарта дэлхэйн олониитэ анхаралаа ехээр хандуулна гэжэ тэмдэглээ. Гитлеровскэ фашистнуудай болон тэдэнэй тала баригшадай зэрлиг муухай гэмтэ ябуулганууд хүн түрэлтэнэй ухаан бодолhоо гарахагүйл. (ТАСС).

УЛААН-ҮДЫН ГОРОДСКОЙ СОВЕДЭЙ СЕССИ

Арадай депутадуудай 18-дахи зарлалай Улаан-Үдын городской Соведэй дүрбэдэхи сесси үсэгэлдэр боложо үнгэрбэ.

Тус сесси дээрэ «Арадай депутадуудай Улаан-Үдын городской Соведэй гүйсэдкомой 1982 оной хүдэлмэри тухай тоосоон» гэhэн асуудал зүбшэгдөө. Энэ асуудалаар горсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **В. П. Убеев** элидхэл хэhэн байна.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ арадай депутадуудай Советскэ райсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **А. П. Елгин**, Улаан-Үдын трикотажна гадар хубсаhанай фабрикын директор **А. Д. Тармаев**, барилга-хабсаралгын 1-дэхи управлениин штукатурщигуудай бригадир **С. И. Шимопина**, горсоведэй УКС-ын начальник **А. П. Нечаев**, республикын дотоодын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо **В. А. Васильев**, авиационно заводой хүдэлмэришэн **В. А. Емельянов**, «Бурятплодоовощхоз» нэгэдэлэй начальник **В. В. Матхеев** гэгшэд хабаадаа.

Сессиин хүдэлмэридэ КПСС-эй Улаан-Үдын городской комитедэй нэгэдэхи секретарь **А. М. Беляков** хабаадажа, тобшо тодорхой үгэ хэлээ.

Тэрэшэлэн горсоведэй сесси эмхидхэлэй асуудал хаража, арадай депутадуудай Улаан-Үдын городской Соведэй түрүүлэгшын орлогшоор **В. Ф. Потехиниие** hунгаба. Урдань энэ тушаалда байhан И. А. Портнягин горсоведэй секретаряар hунгагдаа.

Манай корр.

КОММУНИС СУББОТНИГЫЕ УГТУУЛАН

АЖАЛАЙ hАЙНДЭР ДҮТЭЛБЭ

…республикада коммунис субботник үнгэргэхэ шта… …жээтэ заседани боло… …алай hайндэртэ бэлэд… Кабанскын, Сэлэнгын, … районуудта ябуулаг… …айhан тухай асуудал … хэлсэгдэбэ.

…вагай түрүү коллек… …й үнэтэ үүсхэлые ма… …ондо Тимлюйн цемен… …одой, Кабанскын шу… фабрикын болон бу… …ллективүүдэй ажалшад …үүн дэмжээ hэн,—гэжэ … Кабанскын райкомой …рь В. Р. Булдаев мэ… —Субботник үнгэргэл… …мхидхэхэ штабай hүүл… …седани дээрэ асбоцем…дэй заводойхидой, Ба… …хотын түмэр замша… …элэдхэлэй хүдэлмэри … байhан тухай зүбшэг… …йон дотор «улаан суб… … бэлэдхэл жэгдээр, … hайнаар ябуулагдана. Бүхыдөө 36 мянган шахуу ажалшад hайндэртэ хабаадажа, үндэр бүтээсэ туйлаха хүсэлтэй. Субботнигто хабаадагшадай тоо нёдондонойхиhоо олон байхаар багсаагдана. Энэ үдэр районой предприятинууд 148 мянган түхэриг үнэ сэнтэй промышленна продукци гаргаха, хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжын эд бараан мүн лэ нилээд ехээр гаргагдаха юм.

Ажалай hайндэртэ урда hарануудта алмаhан элшэ хүсэ, түлишэ болон түүхэй эд үйлэдбэридөө хэрэглэхэбди гээд тус районой штабай заседани дээрэ тоосогшод мэдээсэhэн байха юм. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй жасада хамта дээрээ 56 мянган түхэриг оруулагдаха юм гээд нүхэр Булдаев тэмдэглэбэ. Мартын 16-да үнгэрhэн ажалшадай суглаанууд дээрэ олонхи коллективүүд дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялга баталан абажа, үндэр бүтээсэ хангахаар шиидэнхэй. Түмэр замай Бабушкин станциин машинистнууд субботнигой тоосоогоор ажаллажа эхилээ.

В. И. Ленинэй түрэhөөр 113 жэлэй ойдо зорюулжа, коммунис субботник үнгэргэхэ гэhэн үүсхэлые Сэлэнгын райондо нэн түрүүн Гусиноозерскын ГРЭС-эй, Галуута Нуурай түмэр харгын станциин ажалшад дэмжэhэн байна. Энэ үдэр промышленна предприятинууд үндэр бүтээсэтэйгөөр хүдэлжэ, 104 мянган түхэриг үнэ сэнтэй продукци үйлэдбэрилэн гаргахаар хараална. Табан жэлэй жасада 46 мянган түхэриг оруулагдаха. Эдэ тоо, баримтануудые партиин Гусиноозерско горкомой промышленна таhагые даагша А. В. Масловский республиканска штабай заседани дээрэ дурдаба. Жолоошод энэ үдэр 115 мянган тонно ашаа шэрэхэ. Нүүрhэшэд 1 мянганhаа үлүү тонно нүүрhэ малтаха. Модо бэлэдхэгшэд, энергетигүүд, түмэр замшад—бултадаа урдаа тодорхой зорилгонуудые табинхай. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд ажалай hайндэртэ 26,4 мянган түхэригэй хүдэлмэри бүтээхэ юм байна. Нургааг бэлэдхэхэ, малай байрануудые сэбэрлэхэ, таряалан, сабшалан дээрэ үтэгжүүлгэ гаргаха түсэбтэй. Районой ажалшад Гусиноозерск хотоео, мүн бусад hуурин тосхонуудаа ариг сэбэр, болбосон түхэлтэй болгохын түлөө оролдохо. Шулуу нүүрhэ малтагшадай, ГРЭС-эй барилгашадай ажалай бүтээсэ энэ үдэртэ эрид дээшэлүүлжэ, хараалhан түсэбүүдээ үлүүлэн дүүргэхэ арга боломжонууд бии гэжэ республиканска штабай гэшүүд hанамжалба.

Загарайн райондо «улаан субботодо» бэлэдхэл түлэг дундаа. Онохойн модоной комбинадайхид ажалай hайндэрэй тоосоо эхилэнхэй. Апрелиин 16-най үдэр тэдэнэр 74 мянган түхэригэй продукци гаргаха, 7,5 мянган түхэриг табан жэлэй жасада оруулха юм.

Бүхы дээрээ районой 27 мянган хүн субботнигто хабаадаха, 360 мянган түхэригэй продукци тушаахаар хараалан-хай. 67 мянган түхэриг табан жэлэй фонддо оруулагдаха. Субботнигто хабаадагшадай ехэнхинь өөhэдынгөө ажал дээрэ хүдэлхэ юм. Барилганууд дээрэ 750 хүн хүдэлхэ. Энэ үдэр 14,5 мянган түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэгдэхээр хараалагдана гэжэ тус субботник үнгэргэхэ районой штабай гэшүүн нүхэр В. М. Золотухин мэдээсэбэ.

Колхоз, совхозуудай ажалшад хабарай тарилгада эмхитэйгээр бэлдэхэ, машина, техникээ заhабарилха, үтэгжүүлгэ таряалан дээрэ зөөхэ, нуга сабшалангаа сэбэрлэхэ.

Штабай заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, партиин обкомой хоёрдохи секретарь В. Г. Бирюков бригада, участок, халаан бүхэндэ ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулха, субботнигто хабаадагшадай үмэнэ тодорхой зорилгонуудые табиха шухала гээд тэмдэглээ. Харуулан ойлгуулгын хэрэгсэлнүүд, районуудай, олон тиражтай, ханын газетэнүүд, нютагай радио субботнигто бэлдэлгые саг үргэлжэ харуулжа байха ёhотой, субботнигой тоосоогоор ажаллагшадай үүсхэл оролдолго, хүдэлмэриинь үрэ дүнгүүд үргэнөөр харуулагдаха ёhотой.

Республикын 60 жэлэй ойн баярта бэлэдхэжэ байгаа үедэ хото городуудаа, hуурин тосхонуудаа, үйлсэ, талмайнуудаа, гэр байраяа ариг сэбэр болгохо хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа, энэ хэрэгтэ олониитэ үргэнөөр хабаадуулагдаха болоно.

Штабай удаадахи заседани дээрэ республикын барилгашадай, ой модо бэлэдхэгшэдэй коммунис субботнигто бэлдэжэ байhан тухай асуудал зүбшэгдэхөөр хараалагдаба.

ЭХЭ ОРОНДОО—ЭРХИМ БЭЛЭГ

Оронoймнай фабрика, заводуудай, барилгануудай, ажахынуудай коллективүүд ажалай ехэ амжалтануудаар Коммунис парти болон Совет гүрэнэй үндэhэ hуурие табигшын түрэhэн үдэрые тэмдэглэхые хараална. Москвагай түрүү коллективүүдэй үүсхэлээр В. И. Ленинэй түрэhөөр 113 жэлэй ойдо зорюулагдаhан коммунис субботник апрелиин 16-да үнгэргэгдэхэ юм. Ажалай hайндэртэ ямар бэлэдхэлэй хэгдэжэ байhан тухай ТАСС-ай корреспондентнүүд игэжэ мэдээсэнэ.

«Москвагай «Заря» гэжэ гуталай нэгэдэлэй коллектив үйлэдбэриин нөөсэнүүдэй харалга үнгэргэбэ. Коммунис субботнигой үдэр бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха харгы замуудые хараалха, арьбалhан материалаараа, элшэ хүсөөрөө хүдэлхэ гээшэ энэ харалгын гол зорилго болоhон байна. Габшагай вахтада зорюулагдажа байгуулагдаhан алмалта, арьбалалтын жасада түрүүшын хубита оруулагдаа.

Бүхы коллектив субботнигто эдэбхитэйгээр хабаадаха байна. Апрелиин 16-най үдэр үйлэдбэриин залуу хүдэлмэришэдтэ мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлгын шухала шата болохо юм. Залуу мэргэжэлтэдэй дунда конкурснууд үнгэргэгдэхэ, дүршэл ехэтэй hурган хүмүүжүүлэгшэд, ветерануud вахтада жагсаха байна.

Тайга станциин локомотивна депогой машинистнууд субботнигой тоосоогоор хүндэ ашаатай түрүүшын поезднуудые ябуулба. Новокузнецкын Кемеровын, Прокопьевскын хэдэн арбаад машинист габшагай вахтада жагсаа.

Ажалай hайндэр болотор Кузбассай түмэр замшад 1500 поезд жолоодохо уялга абанхай. Тиигэжэ олон зуугаад мянган тонно ашаа зөөгдэхэ юм.

Экабья hууриндахи **«БАМстройпуть» гэжэ барилгын управлениин зургаадахи автоколоннын** түрүү жолоошод «Субботник» гэhэн тэмдэгтэй замай хуудаhануудые абаhан байна. Субботнигой тоосоогоор түрүүшын габшагай рейснүүд хэгдээ. Хүсэтэ ашаанай машинанууд барилгын материалнуудые асарна, Хани станциhаа ашаа зөөнэ. Бүхы рейснүүд алмаhан түлишөөр хэгдэнэ.

Львовой «Электрон» нэгэдэлэй хүдэлмэришэд апрелиин 16-да түсэбhөө гадуур 200 үнгэтэ телевизор бүтээхэ юм. Субботник болотор хэды шэнээн түүхэй эдэй, материалнуудай, электрын элшэ хүсэнэй хэрэгтэй болохо байhыень электронно-тоолон тодорхойлолгын техникын туhаламжаар тодорхойлогдоо. Энэ үдэр имагтал арьбалhан материалаараа хүдэлхые шиидэбэ.

Апрелиин 16-да эртээнhээ бэлдэжэ байhан тухай **Вильнюсэй «Эльфа» гэжэ электротехническэ заводой** субботник үнгэргэхэ штабта мэдээсэгдээ. Шэнэ аппарат үйлэдбэрилгые амжалтатайгаар шудалхадаа, түрүү коллектив ехэ үнгэтэ металл, булад алмаhан байна.

Арьбалhан түүхэй эдые хэрэглэхэдээ, эндэ субботнигой үдэр хэдэн зуугаад магнитофон, хубсаhа угаадаг машинануудай 5 мянган двигатель гаргагдаха байна. Энэнь юрын хүдэлмэриин үдэрэйхиhөө hуралгүй ехэ бшуу.

Ереванай «Армхиммаш» нэгэдэлэй коллектив арьбалhан материалаараа коммунис субботнигой үдэр хүдэлхэ юм. Алмалта, арьбалалтын түлөө республика дотор дэлгэрhэн мүрысөөнэй үүсхэл гаргаа лэн.

Ажалай hайндэртэ машина бүтээгшэд 200 мянган түхэригэй продукци гаргахые түсэблэнэ.

(ТАСС).

КПСС-эй ЦК-гай майн (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ҮРЭҺЭ ҮЙЛЭДБЭРИЛГЫЕ — ПРОМЫШЛЕННА ҺУУРИДА

КПСС-эй ЦК-гай майн (1982 он) Пленум дээрэ баталагдаһан СССР-эй Эдеэ хоолой программа дотор хүдөө ажахые хурдан түргэнөөр саашадань хүгжөөхын тула нэн түрүүн эрхим тогтууритай баян ургаса үгэдэг сортын орооһото болон тэжээлэй ургамалнуудые үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, ямаршье уларилтай сагта ургаха, элдэбын үбшэндэ дайрагдахагүй, һайн шанартай орооһо хуряажа абаха, арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада үрэһэ хүрэнгэ үйлэдбэрилгые промышленна үндэһэ һуури дээрэ гаргаха зорилго таряашадай урда табигданхай.

Промышленна аргаар һайн сортын үрэһэ үйлэдбэрилхын тула эдеэ хоолдо ородог, тэжээлэй орооһо ехээр ургуулха ёһотой. Богони болзорто селекциин түйлалтануудай хүсөөр үрэһэ үйлэдбэрилгые гуримшуулха гэһэн зорилго бидэнэй урда табигдана.

Һүүлэй жэлнүүдтэ республикада дотор үндэр ургасатай орооһоной ургамалнуудай сортнууд бии болгогдоо. Эдэнэй дундаһаа «Бурятская-34» сортын шэниисын (авторнуудынь — А. Г. Дубровская, Ю. М. Овчинникова, Ф. Я. Дудникова), «Бурятская-79» (эдэл авторнууд), обёосой «Сельма», горохой «Неосыпающийся-1», сортнууд тоологдоно. Тэд эдэ сортнууд манайда ехэл удаан саг соо үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, «Бурятская-34» сортын шэниисэ 1977 ондо туршалгада үгтөөд, 5 жэл болоһон хойно 118 мянган гектар талмайда тарилгдажа эхилээ. Харин нүгөөдэ «Бурятская-79» сортын шэниисэ туршалгада тушаагдаһанһаа хойшо зургаан жэл үнгэрһэн хойно үргэнөөр хэрэглэгдэхэ гэһэн эрхэтэй болоо. Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ шэниисэ оройдоол 2,1 мянган гектар эзэлһэн байна. Мүн «Сельма» сортын обёос бага газарта таригдана. «Неосыпающийся-1» сортын горох оройдоошье үйлэдбэридэ хэрэглэгдэнэгүй. Тииһээ тиитэрээ хэрэглэжэ байһан сортын орооһото ургамалнуудай тарилга жэлһээ жэлдэ бага болгогдожо байна. Жэшээлхэдэ, Хурамхаанай, Хэжэнгын, Сэлэнгын, Зэдын районууд һүүлэй жэлнүүдтэ хэрэглэжэ байһан обёосой, ешмээнэй сортнуудые оройдоошье тарихаяа болинхой. Ороной ондоо районуудһаа асарагдаһан үрэһэн өөһэдымнай хэрэглэжэ байһан сортнуудай үрэһэндэ орходоо муу ургаса үгэнэ, манай эрхэ байдалда таарагүй.

Үндэр ургаса үгэдэг сортнуудые хэрэглэхэ хэрэгтэ элдэбын шалтагаанууд ушарна. Нэгэдэхеэр, олохон ажахынуудай мэргэжэлтэдэй газар таряалан эрхилхэ хэрэгтэ анхаралаа хандуулаагүй дээрэһээнь 1977—1981 онуудай ган гасуурта, үрэһэнэй участогууд ехэхэн хохидолдо ороо. Хоёрдохёор, паар хахалха хүдэлмэреэ муу шанартайгаар хэһэн, багаар бэлдэһэн байна.

Сэбэр паар ямаршье сагта ороoһото ургамалнуудай һайн үрэһэ абаха гол үндэһэн болоно. Тиимэһээ һүүлэй үедэ паар хахалха хүдэлмэри эрдэм наукын заабариин ёһоор хэгдэжэ эхилэнхэй. Харин паарай шанарынь үшөөл муу байһаар.

Үндэр ургаса үгэдэг сортнуудые гү, али үрэһэнэй участогуудые тарихадаа урда тээнь ямар ургамалай таригдаһыень анхарангүйгөөр, харюусалга багатайгаар хандахадань, муртэй үрэ дүн түйлагданагүй.

Үрэһэ үйлэдбэрилгэдэ нэн түрүүн материально-техническэ бааза байгуулагдаагүй дээрэһээ энэ һалбарие промышленна үндэһэ һуури дээрэ гаргаха хэрэг хойшолуулагдана.

Хүдөө ажахын, эрдэм-шэнжэлэлгын институт, тэрэнэй туршалга-үйлэдбэриин ажахынууд, Буряадай хүдөө ажахын институт һүүлэй жэлнүүдтэ ороoһото ургамалнуудай болон олон жэлэй ногооной элита шанарай үрэһэ бэлдэхэ түсэбөө бэелүүлжэ шадаагүй. Манай институт арбадахи табан жэлэй туршада ороoһоной һайн сортовой үрэһэ худалдаха даабаря оройдоол 38 процент, олон жэлэй ногооной хүрэнгэ — 20 процент дүүргээ. Эдэ бүгэдэһөө боложо, шэнэ сортын дээдэ зэргын репродукциин үрэһэ үйлэдбэрилхэ ба тарааха хэрэг мүнөө сагай эрилтэдэ харюусанагүй.

Үнгэрэгшэ жэлэй хуряаһан ургасаһаа 14,7 мянган центнер һайн шанартай үрэһэн тараагдаха һаа, харин мүнөө — бүхыдөө 25,6 мянган центнертэ хүргэгдэхэ байна. Эндэһээ намар таригдаһан гү, али хара таряанай, «Бурятская-34», «Онохойская-4», «Бурятская-79» сортын шэниисын, «Сельма», «Онохойская-547» сортын обёосой, «Неполегающий» сортын ешмээнэй болон бусад ургамалнуудай үрэһэ худалдаха даабари үлүүлэн дүүргэгдэхэ юм. Тодорхойлбол, ороoһото ургамалнуудай хүрэнгэ худалдаха энэ табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй түсэб амжалтатай бэелүүлэгдэхээр хараалагдана.

Гэхэтэй хамта ороoһото—бобово ургамалнуудай болон олон жэлэй ногооной дээдын репродукциин үрэһэ үйлэдбэрилгэ бэрхэтэй байдалда оронхой. Һүүлэй жэлнүүдэй ган гасуур эдэ ургамалнуудай хүрэнгэдэ ехэхэн нүлөө үзүүлһэн байна. Тиигээдшье манай эрхэ байдалда ороoһото-бобово культурануудые ургуулха гээшэ ехэл бэрхэтэй болошоо Юуб гэхэдэ, эдэ ургамалнуудта нилээд ехэ шииг, дулаан хэрэгтэй ха юм. Тиимэһээ эдэниие манай республикада хэрэглэхын тула урдахи районуудта хараалха болоно.

Үрэһэ үйлэдбэрилгые түсэблэхэ хэрэгтэ нилээд олон дутуу дунданууд бии. Жэшээлхэдэ, республикын Хүдөө ажахын министерство ороoһото ургамалнуудай эрхим репродукциин үрэһэ үйлэдбэрилхэ ба худалдаха түсэб жэл бүри зохёодог. 1981 ондо — «Донецкий-8» сортын ешмээниие хэрэглэхэ гэһэн тогтоол гараа. Харин 1982 ондо энэл сортын үрэһэ худалдаха түсэб табигдаа. СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын баталһанай ёһоор үрэһэ үйлэдбэрилжэ эхилһэнһээ хойшо элита шанарта хүргэтэрөө долоон жэл хэрэгтэй болодог. Харин манай мэргэжэлтэд энэ хугасаас нэгэ жэлэй туршада хэхэ болгожорхиһониинь гайхамаар. Тиигээдшье бидэндэ оройдоол 6 центнер үрэһэ хэрэглэхыемнай үгөө. Энэ үгэһэн хүрэнгыень Хэжэнгын туршалгын участогһаа абаха гэһэмнай ондоо сортнуудай үрэһэнтэй холисолдошоһон байгаа.

Үрэһэ үйлэдбэрилгые һайжаруулха гэбэл, энэ һалбариие саашадань хүгжөөхын тула тусхай бааза байгуулха болоно. «Ороoһото, тоһолиг ургамалнуудай, ногооной үрэһэ үйлэдбэрилхэ ба селекци һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолтой зохилдуулан, республика дотор үрэһэ үйлэдбэрилхэ тусхай мэргэжэлтэй ажахынууд байгуулагданхай. Тодорхойлбол, ороoһото ургамалнуудай хүрэнгэ үйлэдбэрилгэ эрхилхэ 8, ногооной—9 колхоз, совхозууд тоологдоно. Эдэ ажахынууд бидэнһээ элита шанартай үрэһэ абаад, өөһэдтөө хоёрдохи зэргын репродукциин болотор үрэжүүлээд, колхоз, совхозуудта үгэхэ ёһотой. Тиимэһээ үрэһэ үйлэдбэрилдэг ажахынууд жэл бүри гурбанай нэгэ хуби гэхэ гү, али 40 мянган тонно үрэһэ бэлдэхэ зэргэтэй.

Тусхай мэргэжэлтэй ажахынууд 1985 ондо ороoһото ургамалнуудай үрэһые 17,3 мянган тоннодо хүргэхөөр хараална. Энэнь бүхы үрэһэ хүрэнгын тэн хахадынь болохо юм. Бэшэ ажахынуудтай хэлсээ баталжа, үшөө 27 мянган тонно үрэһэ үйлэдбэрилхөөр түсэблэнэ. Игэжэ бүхыдөө 44 мянган тонно үрэһэн үйлэдбэрилэгдэхэ юм. Тэд эдэ колхоз, совхозууд бидэндэ хэр үрэһэ бэлдэжэ үгэхэ гээшэб? Үрэһэ үйлэдбэрилдэг ажахынууд үнгэрэгшэ жэлдэ оройдоол 8,7 мянган тонно һайн сортын хүрэнгэ худалдаа гэхэ гү, али гурбан жэлэй түсэбэй хахадыень дүүргэ. Эдэнэр үрэһээ колхоз, совхозуудта худалдаа бэшэ, харин бэлэдхэлэй пунктнуудта тушаагаа.

Үрэһэ үйлэдбэрилгые промышленна үндэһэ һуури дээрэ гаргахын тула тусхай мэргэжэлтэй ажахынууд тэжээлдэ ба эдеэ хоолдо орохо ороoһые үйлэдбэрилхэеэ болихо ёһотой. Жэшээлхэдэ, ороoһото ургамалнуудай үрэһэ үйлэдбэрилдэг юһэн ажахыда 72,1 мянган гектар таряалан, тэрэнэйнь 38 мянган гектарыень ороoһото ургамалнууд эзэлнэ. Энэ талмайһаа 35—38 мянган тонноһоо бага бэшэ үрэһэ абаха, 23—25 мянган тонныень худалдаха аргатай. Манай институдай туршалга-үйлэдбэриин ажахынууд тэжээлэй ороoһо таряанай дуталдадаг дээрэһээ эрхим сортын үрэһэнүүдые худалдалгаяа хизаарлаха баатай болоно.

Мүнөө 9 ажахын зургаандань һүүлэй үеын эрхэ байдалда таарама ороoһо арилгадаг, хатаадаг комплекснууд баригдажа тушаагдаа. Харин туршалга-үйлэдбэриин ажахынууд нэгэшье иимэ түхеэрэлгэгүй байһаар. Байгалай ОПХ һүүлэй гурбан жэлэй туршада комплекс барюулна. «Бурятцелинстрой» трестын 590-дэхи ПМК энэ хугасаа соо оройдоол 189 мянган түхэригэй хүдэлмэри хээд байна. Эдэнэрэй ажалаа иигэжэ ябуулха болоо һаа, үшөө 15—20 жэл хэрэгтэй болоно. Үрэһэ үйлэдбэрилгые промышленна үндэһэ һуурида гаргахын тула нэн түрүүн эдэ комплекснуудые саг дары барижа дүүргэхэ хэрэгтэй.

Эрхим сортын хүрэнгэ бэлдэхэ хэрэгтэ сентябрь—октябрь һарануудта үрэһээ сэбэрлэжэ, арилгажа үрдихэ шухала. Тиимэһээ республикын партийна, совет, хүдөө ажахын органууд энэ хэрэгые шиидхэхээр болоо. Хэрбээ саг дары хэмжээ абаагүй һаа, һаядаашье үрэһэ үйлэдбэрилгые промышленна үндэһэ һуури дээрэ гаргахагүйбди.

Мүнөө республикын колхоз, совхозууд өөһэдынгөө хүсөөр отделенинүүдтэ үрэһэ бэлдэхэ хүдэлмэри ябуулжа байна. Энэ хадаа саг зууры хэмжээн болоно гээшэ. Айхабтар шухала асуудалые түргэн болзорто шиидхэхын тула Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй, Кабанскын, Хяагтын, Улаан-Үдын, Зэдын районуудта тусхай мэргэжэлтэй ажахынуудые олоор байгуулха, эдээндэ материально-техническэ бааза бии болгоходонь, туһалха, иигэжэ республикаяа үрэһэ хүрэнгөөр гүйсэд хангаха аргатай болохобди. Энэ талаар хүдөө ажахын органууд ехэхэн хүдэлмэри ябуулха зэргэтэй.

Үшөө манай республикада сагай уларилай тогтууригүй байдаг дээрэһээ өөһэдтөө хэрэгтэй үрэһэнэй страховой фонд бии болгохо гээшэ ехэ удха шанартай. Тиигээдшье һайн жэлдэ ургуулһан хүрэнгэ хэрэглэбэл, үндэр дүн түйлагдадаг ха юм. Эндэһээ шадаал һаа, хүсэд хүрэхэ фонд байгуулха ёһотой.

Республикын ажахынууд жэл бүри горохой үрэһөөр дуталдадаг. Энэ культурые тэжээлдэ гээд тарихадамнай, аяар 20—22 мянган тонно хүрэнгэ хэрэгтэй болоно. Тэрэниие өөһэдынгөө хүсөөр байгуулхын орондо Татарай, Башкирай республиканууднаа худалдажа абанабди.

Мүнөө үедэ үрэһэ үйлэдбэрилхэ хэрэгтэ нэн түрүүн шэнэ сортнуудые үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ тон шухала. Энээниие зүбөөр шиидхэхын тула туршалга-үйлэдбэриин, мүн институдуудта һайн бааза байгуулха болоно. Мүнөө болотор манай институт «Сидмастер», «Сампо» түхэлэй комбайнуудгүй дээрэһээ «Сибиряк» комбайнаар таряагаа сохиходоо, үрэһээ ехээр гээнэ. ВАСХНИЛ-ай Сибириин отделениин хүтэлбэрилэгшэд энэ талаар манай гүйлтые дүүргэнэгүй.

Үрэһэ үйлэдбэрилгые промышленна һуури дээрэ гаргабал, өөһэдыгөө һайн хүрэнгөөр хангаха хэмжээнүүд бэелүүлэгдэхэ зэргэтэй. Энэ хэрэгые бэелүүлхын тула ажахы бүхэнэй агрономууд онсо харюусалгатай гээшэ. Эдэнэрэй хүсөөр түрэл партиингаа табиһан эрилтые бэелүүлхэ аргатайбди.

В. ОСИПОВ,
Буряадай хүдөө ажахын эрдэм-шэнжэлгын институдай лабораториие даагша.

ОРОЛДОСОТО АЖАЛААРАА ХАРЮУЛХА

Прибайкалиин районой «Сельхозхимия» нэгэдэлэйхид газарай үрэжэл һайжаруулха талаар яһала ехэ хүдэлмэри ябуулжа байна. Үнгэрһэн жэлдэ тус коллектив районойнгоо колхоз, совхозуудай полинууд дээрэ 31 мянган тонно органическа үтэгжүүлгэ оруулһан, 5,2 мянган гектарта буртаг үбһэнтэй тэмсэхэ химическэ аргануудые хэрэглэһэн, 1571 гектар газарта минеральна үтэгжүүлгэ гаргаһан юм. Иигэжэ тэдэнэр түсэбтэ даабаринуудаа үлүүлэн дүүргэжэ шадаа.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлдэ нэгэдэлэй оньһожоруулагдамал отрядай гэшүүд 30 мянган тонно нютагай нагшэбхэ, 2100 гектарта минеральна үтэгжүүлгэ, 10 мянган тонно органическа, минеральна үтэгжүүлгэнүүдые холиһон компост оруулхаар, 5 мянган гектарта газар дээрэ буртаг үбһэнтэй тэмсэхэ хүдэлмэри ябуулхаар хараална. Энэ зорилгонуудые бэелүүлхэ гээшэ отрядай хүн бүхэнэй ажалдаа һайнаар хандаһанһаа, ажалай журам эбдээгүйһээ сэхэ дулдыдаха ха юм. Тиимэһээ тус коллектив эдэ бүгэдые хараалан, байгша онойнгоо түсэбтэ даабаринуудые заатагүй бэелүүлхын түлөө оролдолго гарган хүдэлнэ.

П. ХАЛТАНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Ажалай журам шангад[...]

ОНСО АНХАРХА АСУУДА[...]

ССР Союзай байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойн баярта зорюулагдан дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хабаадалсан, амжалта түйлажа, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан Түгтэ хүртэһэн, ВДНХ-гай Хүндэлэлэй самбарта гаргагдаһан Хориин районой Үдын совхозой коллектив партиин ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ талаар горитойхон хүдэлмэри хэжэ байна. Ажалай болон үйлэдбэриин журам бэхижүүлгэдэ, нийтын ёһо гурим сахилгада зорюулагдаһан хамтын суглаан эндэ зарлагдажа, шанга хөөрэлдөөн болобо.

Совхозой ажалшад түйлаһан амжалтануудаа улам арьбадхан, бүри эршэмтэйгээр хүдэлнэ. Малай үбэлжэлгэ эмхитэй һайнаар, гарза хоролтогүйгөөр үнгэргэгдэжэ байна. Ажахын эхэ хонидой отаранууд дээрэ 100 эхэ хонин бүриһөө 92 хурьган гэхэ гү, али 11573 түл абтаа, энэнь түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо 658 толгойгоор олон байна.

Гүрэндэ һү худалдаха түсэб графигһаа уридшалан ябуулагдажа, 1198 центнер һүн тушаагдаад байна. Энэнь нёдондо жэлэйхитэй сасуулбал, 36 центнерээр ехэ болоно. Энэ хэрэгтэ Баян-Голой фермын коллектив хубитаяа ехээр оруулаа гэжэ совхозой директорэй орлогшо Николай Николаевич Халматов тус суглаан дээрэ хэһэн элидхэл соогоо дуулгаба.

Совхозой хонишод, малшад, һаалишадай абаһан түлөө гарзалуулангүй тэнжүүлэн, үйлэдбэрилжэ байһан продукциингаа шанарые һайжаруулан, зарим тэды амжалта түйлаашье һаань, ажалай журам бэхижүүлхэ, нийтын гурим сахиха талаар горитойхон дутагдалнууд дайралдана гэжэ ажахын түб Үдинск һууринда болоһон ажалшадай суглаан дээрэ хэлсэгдэн шүүмжэлэгдэһэн байха юм. Тиихэдэ архи уудаг, нийтын гурим сахидаггүй, ажалдаа муугаар, хайиша хэрэгээр хандадаг арба гаран хүн шанга шүүмжэлэлгэдэ ороһон байна. Тэдэнэй тоодо хоёр үхибүүдэй эхэ, 26 наһатай, хаанашье, ажал хэдэггүй Туезова, олон үхибүүдэй эсэгэ Владимир Залуцкий, автопаркын хүдэлмэришэн Владимир Машанов болон бусадые нэрлэхэдэ болоно.

Ажалай ба үйлэдбэриин журам бэхижүүлхэ талаар совхозой автопарк, машинно-тракторна мастерскойнуудай коллектив дотор ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. Эндэ суббото бүхэнэй үглөөгүүр 10—15 минутын туршада долоон хоног соо хэһэн хүдэлмэриин дүнгүүд согсологдоно, архиууһан, ажалдаа хожомлоһон, журам эбдэһэн хүнүүд нүхэдэйнгөө шүүмжэлэлгэдэ ороно.

Энэ удаа үнгэргэгдэһэн суглаанда хабаадагшадай урда «хатуу харын» гэмээр ажалдаа хожомдодог автопаркын хүдэлмэрилэгшэд Ж. Цыренов, Б. Дамбуев, В. Баранов, барилгашан Ю. Воробьев гэгшэд нютагайнгаа хүн зоной [...] харюусан, улам[...]тай болобо.

Суглаан [...]кые даагша [...] нүхэдэй суу[...] В. П. Ситников[...]шэн С. И. М[...]скэ Соведэй [...]рүүлэгшэ Б. Д[...]жиев, хоёрдо[...] эрхилэгшэ А. [...] районой прокур[...]дуков болон [...]лэбэ.

Тус суглаан [...] тогтоол батала[...] лай болон үй[...]рам бэхижүүл[...] шууд хэмжээ[...] гэжэ шиндэб[...]

Т. [...]

БИДЭНЭЙ НҮХЭД БЭШЭ

Ажалай журам шангадхаха, алмалта, арьбалалта түйлаха гээшэ коллектив бүхэнэй урдахи мүнөөдэрэй гол эрилтэ. Энэ асуудалда зорюулагдаһан хүдэлмэришэдэй суглаан Хэжэнгын районой «50 лет Октября» совхоздо болсоо.

Элидхэлшэ ажахын директор М. Х. Хандархаев совхозойнгоо мүнөөдэрэй хангалтагүй байдал дээрэ дэлгэрэнгыгээр тогтохо зуураа, тэрэнэй гол шалтагаануудые тодоруулһан байна. Нийтын болон үйлэдбэриин журамай муу дээрэһээ совхозоймнай үйлэдбэри ехээр хохидоо гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ. Үнгэрһэн жэлэй үбэлжэлгын үедэ тэндэ олон тоото хонин, үхэр, тугал гарзалжа, ехэ хохидолдо оруулһан байна. Жэшээлхэдэ, хонишон Н. Н. Еремеевэй харууһалжа байһан 152 толгой эхэ хонин, 92 хурьган хосоржо, 6360 түхэригэй гарза болоо. Залуу хонишон Цыден Санжаев 7550 түхэригэй эрьенүүдые гарзалуулаа. Георгий Чимитдоржиевшье тэрэнһээ холо гээгдээгүй байшоо. Эдэ тоо, баримтанууд юу гэршэлнэб гэхэдэ, энэ ехэ мүнгэнэй гарза гансал ган гасууриһаа уламжалһан тэжээлэй багаһаа болоо бэшэ, харин харюусалгата хүнүүдэй ажалай журамай һулаһаа болоо гэжэ элидхэлшэ сэхэ хэлэһэн байна. Зарим хонишод болон малшад ажалаа хаяад, хэдэн хоногоор архидажа, зайжа ябадаг байгаа.

Ажахын хүдэлмэришэдэй дундаһаа механизатор Ким Ширапов, хүдэлмэришэн Ким Балдандоржиев гэгшэд үргэлжэ архидажа, нийтын болон үйлэдбэриин журам эбдэдэг гэжэ элидхэл дотор тэмдэглэгдээ.

Ородой-Адагай фермын һаалишад Санжитма, Бальжитма Дамдиновануд, Гыма Базаржапова гэгшэд ходо архидадаг гэжэ шүүмжэлэгдээ.

Нүхэр М. Х. Хандархаев үйлэдбэриин түсэб болон үялгануудай жэлһээ жэлдэ дүүргэгдэдэггүй байһан баримтын нийтын болон ажалай журамһаа сэхэ дулдыдажа байһаниие суглараашадта дэлгэрэнгыгээр тайлбарилхадаа, иимэ байдалда эсэс табихаар болоо, партиин XXVI съездын ба КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые эрхэ бэшэ бэелүүлхэ зорилготойбди гэжэ тэмдэглээ.

Элидхэлэй һүүлээр үгэ хэлэһэн нүхэд — нэгэдэхи отделениие эрхилэгшэ А. С. Цыбикжапов, луговод П. П. Гончаров, үнинэй механизатор С. Д. Дашиев, совхозой ахамад инженер О. Д. Юндонов, парткомой секретарь В. Ц. Дубшанов гэгшэд элидхэлшын хэлээшые дэмжэхэ зуураа, түрэл ажахынгаа ерээдүйн түлөө үнэн зүрхэнһөө һанаагаа зобожо байһанаа мэдүүлэн, ажал хэрэгыемнай хойшо татажа байһан хүнүүд манай дунда байха ёһогүй гэһэн һанамжа булта хэлэһэн байха юм.

Олон зоной хабаадалгатайгаар үнгэрһэн хүдэлмэришэдэй суглаан зохихо тогтоолнуудые баталан абаа. Гэхэ зуура, үргэлжэ архи уужа, ажалай журам эбдэдэг, аргаламжыншье газарта эльгээгдэһэ[...] раагүй меха[...] Шираповые [...] шүүнһээ гарга[...] дэлмэришэд К[...]жиев Борис [...] архиһаа аргал[...] торидо ябуу[...] Мүн эхэнэр[...] на бригадын [...]тэй аад, ходо [...] тойбо тата[...] Раднаевас[...] шүүмжалээ.

Арадай де[...] жэнгын район[...] сэдкомой түр[...] Банзаргашеев, [...] курор В. Д. [...] дай судья Л. [...] шэд тус сугл[...] жа, үгэ хэлэ[...]

Б. Э[...]
«Хэж[...]
газет[...]

МАЛ ШАХАН ТАРГАЛУУЛАГДАНА

Залуу эбэртэ бодо мал шахан таргалуулха талаар Оёорой совхозой үхэршэд нилээд дүршэлтэй болонхой. Энэ ажахыда 800 эрэ хашараг шахан таргалуулха тусхай бааза баригданхай юм. Эдэнэр байгша оной түрүүшын хоёр һарын туршада үхэр бүхэнэйнгөө шэгнүүрые сүүдхэдэ дундa зэргээр 800 — 1000 граммаар нэмээжэ шадаа.

Оёоройхид үнгэрһэн жэлдэ мүн лэ амжалта түйлаа һэн. Мал адуулагшад даалгагдаһан малаа нилээд таргалуулжа, мяханай комбинадта тушаахадаа, толгой бүриин шэгнүүрые дунда зэргээр 350 — 360 килограммда хүргэһэн байна. Энээнэйнгээ түлөө тус ажахы гүрэнһөө нэмэлтэ мүнгэ абаа.

Тус баазын үхэршэн Чимит Ширдармаевич Самбуевай даадаг бригадын гэшүүн бүхэн 100 хашараг харууһална. Эндэ ахалагша малшантай хамта тэрэнэй наһанайнь хани нүхэр Санжи-Ханда Лубсановна, Цырендоржо хүбүүниинь хүдэлэлсэнэ. Мүн эдэнэртэ тракторист Петр Александрович Петров хамһалсана. Тэрэ шахагдажа байһан малда үбһэ тэжээл шэрэдэг юм. Эндэхи хашарагуудта бурдууг, сенаж, һолоомо, талха таряанай зүйл, бүлеэн уһан үгтэнэ. Иигэжэ харууһалхадань, малай шэгнүүр богони болзорто дээшэлнэ.

Эдэнэр энэ һарын һүүл багаар гүүртынгээ малые гүрэндэ тушаахадаа, толгой бүриин шэгнүүрые 350 — 360 килограммда хүргэхэ зорилготой. Тэрэнээ дүүргэхэ байһандань батаар найдамаар.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ахалагша малшан Ч. Ш. Самбуев Цырендоржо хүбүүнтэеэ.

С. ТЮЛЮКИН.
А. ШОЙЖОЛОВОЙ фото.

Зэдын район.

РСФСР: автономито область, округуудай һонин

«ВОЛНА» ЗҮРХЭ ШАГНАНА

Анадырьтахи окружной больницын врачнууд хэдэн зуугаад километрэй зайда байһан үбшэнгэнэй зүрхэнэй сохисые шагнаад, үбшэнгыень элирүүлхэ аргатай болобо. Холын зайда хүдэлдэг «Волна» гэжэ системэ эндэ байгуулагдаа.

— Холын һууринда ажаһуудаг оро харагшын зүрхэн муудаба һэн гэлэй, — гээд Чукоткын больницын ахамад врач М. Гвачвалия хөөрэбэ. — Хэрбээ урдань агаарай байдалай һаалта хэзэгүй һаань, санитарна авиацида найдадаг һэмди. Харин мүнөө зүрхэнэй хүдэлсын диаграмма радиотелефоноор больницада дамжуулагдана. Дамжуулагдаһанайнь һүүлээр хэдэн минутын үнгэрэмсоор, ямар үбшэн бэ, тэрэниие яажа аргалхаб гэһэн мэдээнүүд хүдоогэй врачта ерэнэ.

«Волна» системые хэдэн больницада хэрэглэжэ эхилээ. Тэрэнэй туһаламжаар Хойто зүгэй олон хүнэй амин наһан абарагдаһан байна.

Анадырь.

БИРОФЕЛЬДЫН УРАШУУЛ

Еврейн автономито областиин Бирофельд гэжэ һууринда нээгдэһэн ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг комбинадта моододо дуратай городоорхиншье ерэжэ, захил хэдэг болобо. Эндэ оёгдоһон трикотаж болон оёмол хубсаһан эгээл моодно хүнүүдэй эрилтыень хангадаг.

Арадай һунгамалнуудай захилаар баригдаһан худалдаа наймаанай түбэй ехэнхи хубиие ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг предприятинууд эзэлдэг. Эндэ радиоаппаратура болон ажаһуудалай приборнуудые заһабарилха мүнөө үеын цехүүд болон химиин сэбэрлэлгэ бии. Шэнэ предприяти хүдөөгэй хүн зоной эрилтые дуратай сагтань хангадаг байхаар ажалаа түрүүшын үдэрһөө эмхидхэбэ.

Биробиджан.

УРДАНАЙ АЖАЛ ҺЭРГЭЭН...

Арбан долоодохи зуун жэлдэ нэхэгдэдэг байһан урданай хибэсүүдтэл адли хибэсүүдые мүнөө үйлэдбэриин «Парма» гэжэ нэгэдэлэй Кудымкарай мастерскойдо захижа болохо юм. Урдань геометрическэ үндэһэн зурагтай хибэсүүдые коми, пермягууд үбэлэй һуни һунилэн гараараа бүтээдэг байһан. Тэд тиимэ бэрхэ уран гартан үсөөржэ, тэдэнэй ажалай зэр зэмсэг — станогууд болон ээрсэгүүд—музейн экспонадууд болонхой. Харин «Парма» тэдэнэй хуушанай ажал һэргээжэ, урданай хибэсүүдые олоор дурадхажа эхилээ.

Хүбшэ тайгын хизаарай худалдан абагшадай эрилтые бусад предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд мүн лэ хараада абалсана. Жэшээлхэдэ, элдэб хэмжээнэй шабар амһарта эндэ хэгдэнэ. Тэдээн соонь ороoһо болон унда хадагалжа, эдихэ юумэ шанажа болохо юм. Хүн зонойнь дүрбэнэйнь гурбан хубиин хүдөө нютагуудта ажаһуудаг округто модон амһартатай зэргэ шабар амһарта элбэгээр хэрэглэгдэдэг байна.

Кудымкар.

ҮҮЛЭНЭЙ СААНАХИ ФЕРМЭ

Алас-Дурнын ан үсхэбэрилдэг шэглэлтэй ажахыһаа хадалиг Карачаево-Черкесэй «Эльбурганский» гэжэ совхоздо асарагдаһан толботой оронуудые хада хабсагайн мянгаад гектар ногоондо бэлшээжэ нилээд ашаг олзо оруулба.

Эндэхи үндэр хада уулануудта сабшаланшье, таряаланшье байдаггүй. Харин оронууд ямаршье шулуутай газарта эдихэ юумэ олоод лэ байдаг. Шэнэ газарта амитад дадажа, удангүй үдэжэ эхилбэ. Мүнөө совхоздо 1700 гаран оро бии. Ажахыда зуугаад килограмм шуһан эбэр абтаһан байна. Тэрээнээ худалдахадань, ажахыда горитой олзо оруулаа.

«Эльбурганскиин» орошод табан жэлэй туршада 1,5—2 дахин ехэ шуһан эбэр олзоборилхоор түсэблөө.

Эльбурган,
Карачаево-Черкессэй автономито область.

ХОЙТО ЗҮГЭЙ ЭМ ДОМТО УҺАН

Ханты-Мансийскда хэрэглэгдэжэ эхилһэн минерал элбэгтэй шэнэ уһан эмнэлгын шанарайнгаа талаар ехэл һайн байба.

Город шадар нефть бэдэржэ байһан геологууд тэрэниие анха түрүүн олоһон юм. Ханты-Мансиин уһаар медигүүд һонирхоо: тэрээндэл адли бусад уһанда орходоо Ханты-Мансиин уһан һураггүй ехэ дабһатай байшоо. Тэндэ нээгдэһэн эмнэлгын газарта геологууд болон барилгашад аргалуулдаг юм.

Ханты-Мансийск.

ОРОШОДЫЕ БЭЛДЭНЭ

Нютагай дунда һургуулиин дэргэдэ эмхидхэгдэһэн оро үсхэбэрилгын талаар курса Яр-Сале һууринай үхибүүдэй дунда мэдээжэ болонхой. Ахамад классуудай һурагшад тэндэ мал ажалтай, хүдөө ажахын үйлэдбэриин экономикотой танилсадаг байна.

Агропромышленна «Ямал» гэжэ нэгэдэлэй мэргэжэлтэд, мэдээжэ бригадирнууд, оро адуулагшад эдир оро харагшадта хэшээлнүүдые үнгэргэдэг юм. Үхибүүд олоһон эрдэм мэдэсээ зунайнгаа амаралтын үедэ бодото ажал дээрээ бэхилхэ зорилготой.

Автономито округой бүхы һургуулинуудта эдир оро харагшадай, ангуушадай, загаһашадай классууд ба факультативууд хүдэлдэг. Тэдэнэй ашаар Ямальска совхозууд тундрада хүдэлмэрилхэ мэргэжэлтэдээр дутадаггүй байна. Дунда һургуулинуудта тусхай бэлэдхэл гараһан 400 залуу хүдэлмэрилэгшэд энэ табан жэлдэ округой ажахынуудта нэмэжэ ороһон байна.

Салехард.

(ТАСС).

ТҮРҮҮ[...] ЖЭШЭ[...]

[illegible]

Хамтынгаа зүбшэнэ, дурадхана, шүүмжэлнэ

...ЛИ АНХАРАЛ ЭРЭГТЭЙ

...үтэлбэрилдэг бригадын коллективтэ КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй, ...ли ба ВЛКСМ-эй обкомой дамжуулгын Улаан ...барюулагдажа, нэрэ солыемнай республикын Самбарта бэшэбэ. Иимэ үндэр шагналда ...шэ тиимэ амархан хэрэг бэшэ ааб даа. Эндэ ...аар хүдэлжэ, эгээл үндэр бүтээсэ туйлахаһаа ...даа, гэр бүлэ соогоошье, олониитын газар... ...үнэн сэхэ, журам заршамтай, ёһотой совет ...бэшээ харуулжа ябаха хэрэгтэй. Тиимэ эрил... ...рда түрэл парти, совет гүрэн табина.

...үтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд сүлөө сагтаа ...адануудта ябадаг, комсомол залуушуултай ...алтын рейднүүдые үнгэргэлсэдэг, уран һайха... ...ивэй хүдэлмэридэ хабаадалсадаг гээшэ. Манай ...элмэршэд Алексей Шангин, Михаил Багин, ...енисов гэгшэд волейбол наадахадаа бэлигтэй, ...юм. Юрий Зыков, Владимир Колпаков болон ...наар һолжорходоо, холын зайда гүйхэдөө, хү... ...даа оруулдаггүй. Сүлөөтэй сагаа иигэжэ аша ...үнгэргэжэ амарһан хүдэлмэришэд ажаллаха... ...мгайнууд, ёһотой баатаршалга гаргадаг.

...галай хойто эрьеын хоёрдохи тоннелиин ха... ...етоноор бүхэлнэбди. Энэ тон харюусалгатай, ... ажал юм. 14 метр үргэн, 11 метр үндэр бетоноор бүхэлхын тула одоол дүршэл шада... ...осо, шэн зориг хэрэгтэй болодог. Үдэр һү... ...үн, гурбан халаанай туршада ажаллажа, даа... ...лэн дүүргэхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа зо... ...эшэбди. Халаан бүриин даабари үлүүлхэ гэ... ...хүн бүхэнэй урда табигдажа, даабариин дүүр... ...мэриин шанар нарииаар хинан шалгагдадаг. ...й гэшүүд бетонщигой эгээл дээдын мэргэ... ...болонхой. Эдэнэр Беркакит—Тында гэһэн ...ын линии дээрэ Нагорный тоннель барилсажа, ...лтэй болоһон хүдэлмэришэд.

...элмэришэд Алексей Шангин, Михаил Багин, ...енисов болон бусадта ямаршье ажал даалга... ...дүүргээд лэ байдаг. Бригадынмнай бүхы 20 гэ... ...урагшаа эрмэлзэһэн һанал бодолтой, ехэл ...гээр хүдэлдэг. Эдэнэй оролдосо, шадабариин ...оннелиие бетоноор «хубсалуулха» даабари хо... ...эн дүүргэгдэнэ гээд хэлэхэ байнаб. Бүлта... ...жо хүдэлһэнэй ашаар лэ үнгэрһэн жэлэй даа... ...үүр 50 метр тоннель бетоноор бүхэлөө һэм... ...али жэлэй даабари нэгэ һараар урид дүүр...

...мжонуудаа һайса хаража үзээд, бидэ арбан ...ай жэлэй гурбадахи жэлэй даабари болзор... ...дүүргэхээр уялга абаа бэлэйбди. Январь, ...нуудта һүлашагаар хүдэлжэ гарааоди. Бетоной ...л дуталдажа, халаанай үедэ миин һууха ушар ...айралдаа. Энээн тушаа тоннельнэ 16-дахи от... ...мтоннельстрой» управлениин хүтэлбэрилэг... ...удаа хэлээдшье туршаабди. Январь һара соо ...итай хэмжээнэй абтаагүй дээрэһээ боложо, ...дын гэшүүд даабаряа дүүргээгүй. Февралиин ...районой түрүүшүүлэй суглаан дээрэ эдэ ду... ...тухай хэлээ һэм. Энээнэй һүүлээр лэ манай ...ай һанал табигдадаг болобо. Бетоной холисо, ...инэ, бусадшье ашаа зөөхэ машинанууд дута... ...үгтэбэ. Хүдэлмэришэднай унаһан малгайгаа ...гүй ажаллажа, февраль һарада 60 метр тон... ...оор бүхэлхэ хоёр һарынгаа даабари үлүүлһэн

...0—55 метр тоннель бетоноор бүхэлхэ дааба... ...эшэбди. Материалай бии байгаа һаань бидэ ...р зайда тоннель бүхэлхэ арга шадалтай бо... Бетоной холисо ходол дуталдажа, хүдэлмэри... ...д ушаруулагдана. Ажалай үйлэдбэриин хай... ...анай журамые шангадхаха гэһэн шиидхэбэ... ...ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленум баталан ... Бригадынгаа байдал дээрэһээ харахадам, ...шиидхэбэри бэелүүлгэ угаа ехэ удхатай байна. ...э иимэ һанамжа байна. Барилгын участогуу... ...лаар, зэр зэмсэгээр, машина болон бусад тех... ...шадгүйгөөр хангаха хүдэлмэри эртээнһээ ту... ...шухала. Хэдыдэ ямар материал хэрэгтэйб? ...бидэ саг болзортонь эльгээдэг гээшэбди. Энэ ...ары харагдаха зэргэтэй. Энээниие шиидхэхэ ...хынуудай хүтэлбэрилэгшэд анхаралаа ехээр ...гээд һанагдана.

...оннельнэ 16-дахи отрядай захиргаан, партий... ...озай организацинууд ажал хүдэлмэри, социалис ...оөр эмхидхэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуул... ...жүүлгын, ойлгууламжын хүдэлмэришье һай... ...итэйгээр ябуулагдана. Хүдэлмэришэдэй, ин... ...ническэ мэргэжэлтэдэй урда шанга эрилтэ... ...ана. Түсэбэй болон уялгын дүүргэлтэ нари... ...шалгагдана. Тиибэ ябашье отрядаймнай за... ...хүдэлмэридэ үшөөл дутагдалнууд бии. Зарим ...шэднай тоннель малтадаг проходчигуудай ...тол анхаралаа хандуулаад, тоннельнүүдые ...хэлэгшэд тухайгаа заримдаа мартадаг бай... ...ай ажал гол шухала хүдэлмэринүүдэй нэгэн ...ынэй ажалһаа тоннельнүүдэй барилга бүхы... ...ана. Эндэ проходчигууд, бетонщигууд гэжэ ил... ...олохогүй. Бидэ бултадаа нэгэл хүдэлмэри хэ... ...амшаг тоннельнүүдые баринабди. Алишье ...үдэлэгшэд урдаа табиһан зорилгоёо бэелүүл... ...мэлзэнэ.

...хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд элдэб олон ...үдые зоримгойгоор дабан, үдэр, недели, һа... ...бүриингөө даабарине үлүүлхэ гэжэ эрмэл... ...а оной түрүүшын хахад жэлэй туршада 320 ...ль бетоноор бүхэлхэ даабаритайбди. Энэ даа... ...рһоонь урид, июниин 15-да дүүргэжэ, Буряа... ...эй 60 жэлэй ойн һайндэрые ажалай бэлэгтэй... ...гэһэн хараа зорилготойгоор ажаллажа бай...

Г. ГУДКОВ,
тоннельнэ 16-дахи отрядай бетонщигуудай бригадир.

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленум арадай ажахын хүгжэлтые эрид түргэдхэхын тула ниитын ба ажалай журамые шангадхаха хэрэгтэй гэжэ зааһан байна. Закаменск хотын хилээмэнэй 7-дохи заводой коллектив Пленумэй шиидхэбэринүүдые үргэнөөр зүбшэн хэлсэһэн, гүнзэгыгөөр шудалһан, дэмжэһэн, урдахи зорилгоёо хараалһан байна. Тиигэжэ хүн бүхэнэймнай урда харюусалгатай эрилтэнүүд табигдаа гээшэ.

Дала гаран хүнһөө бүридэһэн манай коллектив Закаменск хотын болон районойнгоо олонхи һууринууд, тосхонуудта ажаһуугшадые хилээмээр, кондитерскэ зүйлнүүдээр хангадаг юм. Тэрэнэйнгээ хажуугаар хүршэ Зэдын районой хүн зондо булочна болон кондитерскэ зүйлнүүдые эльгээдэгбди. Зургаан бригада болоно хүдэлдэг бүлэгүүднай сүүдхэдэ дүн хамта 10 тонно шахуу хилээмэ ба хилээмэнэй зүйлнүүдые баридаг гээшэ.

Нёдондо бидэ 947 мянган түхэригэй продукци худалдаха түсэбтэй байһан аал. нэгэ миллион 80 мянганда хүргөө һэмди. Ондоогоор хэлэбэл, түсэбнай 106,4 процент дүүргэгдэһэн болоно.

хүдэлхэ эрхэ нүхэсэлыень зохёожо шадаһан байна. Тэдэнэйл бригадануудта ажалай журам һайн тула амжалта хараа байса түйлагдааха юм.

Үнгэрһэн жэлдэ заводтомнай хаташоод, магазинуудһаа һооргоо заводтомнай эльгээгдэһэншье ушар бии. Эдэ бүхы баримтанууд ажал хүдэлмэридэмнай байһан дутуу дундануудай гэршэ болоно.

рахагүй, ажалһаа гээгдэхэшье ушарнууд яһала дайралдадаг байгаа. Ажалай журам эбдэһэн наймаи хүниие ажалһаань гаргаха баатай бологдоо һэн.

Профкомоймнай түрүүлэг-

шэ коллективтэмнай ажалһаа гаража ошоһон ушар дайралдаагүй байна. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй даабарине үлүүлэн дүүргэхэ арга боломжо манда бии.

АМЖАЛТЫН ЭХИН

Нэгэл газартаа олон жэлдэ таһалгарагүйгөөр хүдэлжэ байһан хүнүүдтэмнай нэмэлтэ түлбэри түлэгдөө. Үнгэрһэн жэлдэ ажалаймнай бүтээсэ дээшэлжэ, 1,6 мянган түхэриг мүнгэн алмагдаһан байна. Эдэ бүхы амжалтамнай түрүү бригадануудай хүсэл оролдолгоор түйлагдаа гэжэ тэмдэглээ. Бригадирнууд Мария Тимофеевна Ларионова, Галина Ивановна Федотова, Диллара Фаттаковна Хаматова гэгшэд хүдэлмэришэдөө зүбөөр хүтэлбэрилжэ, ажалдаа урма зоригтойгоор

най табан оньһон түхеэрэлгэ хабсаргагдажа, гараар бүтээгдэдэг хүдэлмэринүүд усадхагдаһан байна. Тиин зургаан ондоо хилээмэнэй зүйл шэнээр нэмэн гаргаха аргатай болоо һэмди.

Гэбэшье манай ажалда дутуу дунда юумэн үшөөл олон гэхэ байнаб. 1982 ондо 9,5 тонно хилээмэн тологдоһон байна. 2—3 шахуу тонно продукцимнай магазинда эльгээгдэхэ замдаа бутаржа, мүн лэ гарза болоо һэн. Тиихэдэ 4,7 тонно хилээмэн сагһаа урид

Теэд эдэ бүгэдэ юунһээ эхитэйб гэжэ хэлэхэ болбол, нэн түрүүн үйлэдбэриин журамай һула, захиргаанай зүгһөө эрилтын һулаар табигдаһанһаа уламжалаа гээшэ ааб даа. Жэлэй туршада 40 хүнэй ажалда шэнээр абтабашье һаань, урдань хүдэлжэ байһан 44 хүдэлмэришэднай гаража ошоһон байна. Манай заводто яахадаа кадрнууд тогтоногүйб гэхэдэ, тэдэниие бидэ гэр байраар, үхибүүдыень ясли-садаар хангажа шаданагүйбди. Ажалдаа гашэ Г. А. Климова ажалай журам хазагайруулагшадтай шанга тэмсэл ябуулдаг. Иимэ байдалда байхадаа, үйлэдбэриин журам шангадхахын түлөө тэмсэхэ гээшэ гол зорилгомнай болоно. Тиимэһээ бригада бүхэндөө үйлэдбэриин суглаа үнгэргэжэ, дутуу дундануудые усадхахын тула хэлсэхэ, хөөрэлдэхэ шухала байгаа. Тиихэдэ хүмүүжүүлхы ехэ нүлөөтэй лекци, хөөрэлдөөнүүдые түсэбэй ёһоор хэжэ эхилээбди.

1983 оной гараһанһаа хойшо коллективтэмнай ажалһаа гаража ошоһон ушар дайралдаагүй байна. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй даабарине үлүүлэн дүүргэхэ арга боломжо манда бии.

Зүгөөр үйлэдбэриимнай байра байдал, талмайнууд хуушаранхай гэжэ хэлэхэ һанаатайб. Ашаглагдажа байгаа түхеэрэлгэнүүдэйнгоо хүсэнэй ёһоор жэлдэ 500 мянган түхэригэй хилээмэ ба хилээмэнэй зүйл гаргаха аал лэ, бодото дээрэ хоёр дахин ехэ продукци гарганабди.

Закаменск хотодо болон район дотор ажаһуугшадай тоо жэлһээ жэлдэ олошорно. Харин тиихэдэнь Сахирай районой мэлэлэй пекарнинууд хаагдажа байха юм. Ушар иимэһээ хүн зоной эрилтые гүйсэд хангаха, хүсэтэй, оньһожоруулагдамал һайн пекарни Закаменскда бариха шухала байна.

Р. ОКИНОВ.
Закаменскын хилээмэнэй заводой директор.

ОЙН БАЯРАЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Гурбан һараһаа үлүүхэн болоод Буряадайнгаа Автономито Совет Социалис Республикын 60 жэлэй ой тэмдэглэхэмнай. Энэ һайндэрые ажалай бэлэгүүдээр угтаха гэжэ республикымнай хүн бүхэн эрмэлзэн оролдоно, социалис мүрысөөн хаа хаанагүй үргэн далайсатайгаар дэлгэржэ байна. Газетымнай редакцида ходо толилогдожо байгаа бэшэгүүд энээниие эли тодоор гэршэлнэ.

Бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ хабаадагшад партиингаа XXVI съездын, Центральна Комитедэй 1982 ондо болоһон майн болон ноябриин Пленумүүдэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдые, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Ю. В. Андроповой элхяа заабаринуудые, арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи гол жэлэй түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхын тула бүхы хүсэ шадалаа зорюулна.

— Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй даабарине болзорһоонь урид дүүргэхэ, түрүүшын хахад жэлэй даабарине май һарын 30-да дүүргэжэ, Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойн баярай һайндэрые ажалай бэлэгтэйгээр угтаха гэһэн үүсхэл манай «БАМтоннельстрой» управлениин 1-дэхи автобазын үнинэй, оэрхэ жолоошон Ю. М. Богуш гаргаа юм,—гэжэ тус автобазын жолоошон, коммунис ажалай ударник Б. Батуев бэшэнэ. —Управлениин проходчигууд, жолоошод, инженерно-техническэ мэргэжэлтэд энэ һайн һайхан үүсхэлыень олоороо дэмжэжэ, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаад, хаба шадалаа харуулжа байна.

Коммунист В. К. Шкурадай хүтэлбэрилдэг Кабанскын районой Каменскын хилээмэнэй 5-дахи заводой коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлые ехэ урма зоригтой эхилээ. Түрүүшын хоёр һарын түсэб болзорһоонь урид дүүргэгдээ, түсэбһөө гадуур хэдэн арбаад тонно хилээмэн, талханай бусад зүйл гаргагдан худалдагдаа. Хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Т. И. Залуцкаягай, З. А.

БЭШЭГҮҮДЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

Корёевагай хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд түрүүлжэ ябана. Заводой коллектив Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ой болотор түсэбһөө гадуур 15 мянган түхэригэй продукци худалдаха гэжэ шиидээд, тэрэнээ дүүргэхын тула бүхы хүсэ шадалаа зорюулжа байна гэжэ хүдөө бэшэгшэ В. Цибин бэшээ.

Мүнөө хүдөө нютагта малай үбэлжэлгэ, түл түрэсэ абалга, табан жэлэй гурбадахи жэлэй нэгэдэхи кварталда гүрэндэ мяха, һү худалдаха түсэб дүүргэлгэ, хабарай тарилгада бэлдэлгэ гэхэ мэтэ тон шухала кампанинууд ябажа байна. Колхоз, совхозуудай болон хүдөө ажахын бэшэшье ажахынуудай коллектив, гэшүүн бүхэн эдэниие эмхитэйгээр үнгэргэжэ, ажал хэрэгтээ һайн амжалтануудые түйлан, республикынгаа 60 жэлэй ойе солотойгоор угтахаар тэмсэжэ байна.

Хүдөө бэшэгшэ Ж. Цыбанов Мухар-Шэбэрэй районһоо иигэжэ мэдээсэнэ: «Знамя Ленина» колхозой хонишод энэ жэлдэ 12,7 мянган хурьга абажа түлжүүлхэ түсэбтэй һаа, һүүлэй мэдээгээр 11 мянганһаа холо үлүү түл абаад, бүрин бүтэнөөр томо болгожо байна. Ажахын олохон хонишод «зуутанай» зэргэдэ гарахаар хүлеэгдэнэ.

Түнхэнэй районой Лениинэй нэрэмжэтэ колхоз Доодо-Тоботодо үхэрнүүдые шахан таргалуулха бааза эмхидхэһэн юм. Тэрэниие үнинэй, дүй дүршэлтэй малшан, ажалай болон дайнай ветеран Сынрап Долгорович Холбоев даадаг. Мүнөө баазын малшад үхэр бүхэнэйнгөө шэгнүүрые дунда зэргээр хоног бүридэ 500—700 граммаар дээшэлүүлнэ гэжэ И. Федоров бэшэнэ.

Нёдондоной социалис мүрысөөнэй дүнгөөр район доторoo эрхимлэжэ, Р. С. Сындеевэй нэрэмжэто дамжуулгын шанда хүртэһэн «Улаан Аха» колхозой һаалишан Ешин-Хорло Дамбаевна Будаева мүнөө түрэл республикынгаа байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хам оролсоод, һү һаалгаа үдэр бүри дээшэлүүлжэ байна гэжэ Ахын районһоо эльгээһэн В. Галсановай бэшэг соо хэлэгдэнэ.

Зэдын районой Лениинэй нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд хабарай тарилгада эртээнһээ бэлэдхэл хэжэ, тэрэниие саг болзортонь, һайн шанартайгаар үнгэргөөд, жэл бүри үндэр ургаса ургуулдаг заншалтай болонхой. Энэшье жэлдэ тэдэнэр урда жэлэйхиһээ дутуугүйгөөр хүдэлнэ гэһэн бэшэг тэндэһээ оробо. Мүнөө тус ажахыда 30 трактор тарилгын хүдэлмэридэ бэлэн болгогдонхой. Үшөө моортэй 18 трактор заһабарилагдаад, ниитын малда үбһэ тэжээл шэрэлгэдэ хабаадана. Газар элдүүрилдэг техникэ бултандаа шахуу бэлэн.

Байгша оной апрелиин 16-да В. И. Лениинэй түрэһөөр 113 жэлэй ойдо зорюулагдаһан коммунис субботник үнгэргэгдэхэнь. Энээниие эмхитэйгээр үнгэргэхэ, «Улаан субботын» үдэр ажалай үндэр бүтээсэ түйлаха талаар коллектив бүхэндэ бэлэдхэлэй ехэхэн хүдэлмэри хэгдэжэ байна. «Москвагай түрүү предприятинуудай патриотическа үндэр үүсхэлые Улаан-Үдэ городой ажалша бүхы коллективүүд халуунаар дэмжээ, —гэжэ коммунис субботник үнгэргэхэ городской штабай начальник В. Тимашов бэшэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй табиһан зорилгонуудые бэелүүлэн, журам заршам шангадхаха талаар хаа хаанагүй шанга хэмжээнүүд абтажа, байна, ажалша коллективүүдтэ профсоюзуудай суглаанууд үнгэргэгдэнэ, журам эбдэгшэд хурсаар шүүмжэлэгдэнэ, зэмэлэгдэнэ. Эдэ бүгэдэ тухай газетымнай редакцида һонирхолтой материалнуудые эльгээжэ байгыт гэжэ, хүндэтэ уншагшад, хүдэлмэришэн, хүдөө бэшэгшэд, таанадтаа ханданабди.

ШЭДИТЭ ХАЙША

Үргэн ехэ сонхотой, һаруул сагаан таһалга. Ханада бүхэлэгдэһэн томо гэрэл. Тэрэнэй хажууда байһан таг дээрэ элдэб янзын хайшанууд, һамуud, одеколон болон кремүүд харагдана. Гэрэлэй урда табигдаһан зөөлэн креслэ. Тэрээн дээрэ һууһан эрэ хүнэй үһые саб сагаан халаад үмдэһэн, дундуур наһанай эхэнэр хирган заһажа, хажуу тээшээ хараха сүлөөгүй ажаллана.

Анна Будаевна Ангаскиева Хэрэнэй ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын байшанда парикмахераар ажаллажа эхилһээр хорин жэл болошобо. Эгээн түрүүн ажалайнгаа намтарые эхилхэдээ, «Аршан» курортдо энэл мэргэжэлээрээ нэгэ хэды соо ажаллажа, бага сага дүршэл шадабаритай болоо һэн. Хуби заяанайнгаа эрхэ байдалаар районой түбтэ ерэхэдээ, шэлэһэн мэргэжэлээрээ хүдэлхэб гэжэ шиидээ бэлэй.

Үнгэрһэн энэ хорин жэлэй туршада тэрэ яһала дүршэлтэй болоо. Түрүүндэ хаанашье үһэ заһаха һургуули гараагүй байһан басаганда яһала хүшэрхэн байгаа. Һурагшаар хүдэлжэ байһан парикмахерта үһэеэ заһуулха дуратай хүнүүдшье үсөөн байха даа. Хэн үһэеэ таагүйгөөр хиргуулаад, зоной энеэдэн болож ябаха дуратай байхаб даа. Теэд өөрөө клиентынгээ һанаанда таарамаар үһыень заһаад үгэхэ гэхэдээ, шадабари байхагүй. Үһэнэйнь ута, богониие нэгэ адли байхаар хайшалхадань, аргагүй табсан гараад лэ байха.

Мүнөө Анна Будаевна эрэшүүлэй эгээл дуратай парикмахерын болонхой. Тэрэнэй халаанда ороходо, үһэеэ заһуулха хүнүүд олон болошодог. Юундэб гэхэдэ, гансал тэрээндэ үһэеэ заһуулха дуратай хүнүүд олон байна ха юм. Гадна энэ эхэнэр хэн ямараар үһэеэ заһуулха дуратайб гэжэ һураншьегүй мэдэдэг болонхой. Олон жэлдэ нэгэ газартаа хүдэлхэдөө, хүү барaнииень мэдэдэг болоо.

Гэбэшье парикмахерскада элдэб хүнүүд ерэдэг. Тэдэнэр гансашье наһаараа, эрдэмээрээ бэшэ, мүн абари зангаараа ондо ондоонууд байдаг. Зариманиинь тэсэбэригүй, янгархуу, олон зантай, үлүү үгэтэй байха. Харин Анна Будаевна иимэ хүнүүдые хангахадаа, аалин даруу, номгон, урин байхые оролдодог. Мэргэжэлэйнь онсо илгаа энэл ха юм. Юрэдөө, хүн зониие хангаха һалбарида хүдэлһэн мэргэжэлтэ бүхэн гансал өөрынгөө мэргэжэлэй талаар дүй дүршэл ехэтэй байха бэшэ, мүн һайн һайхан заншалай талаар хатуужаһан байха ёһотой гэжэ тэрэ һайн ойлгодог.

Үнинэй парикмахерай ажалдаа хожомдохо, журам эбдэхэ ушар гэжэ тохёолдоогүй. Тэрэ хүниие хүндэлхэ, сагыень миин барахагүй гэжэ оролдодог. Заримдаа үдын эдеэлэлгэндэ гарахаяа гү, али ажалай дүүрэхэдэ харихаяа байтарнь, хэн нэгэнэй ерээд хандахадань, Анна Будаевна аргатайл һаа гуйлтыень дүүргэдэг заншалтай.

Һайн мастер моодын эрилтэнүүдтэ харюусамаар үһэ заһаха уялгатай. Тиимэһээ тэрэ үе-үе болоод, город ошожо, үһэ заһаха шэнэ түхэлнүүдые, бэрхэшүүлэй дүй дүршэл шудалдаг. Теэд һүүлэй үедэ хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг комбинадай хүтэлбэрилэгшэдэй гэмээр парикмахернуудые город эльгээдэггүйнь харамтай байна.

Үдэрэй туршада А. Б. Ангаскиева дунда зэргээр 15—20 хүнэй үһэ заһана. Мүнөө малай үбэлжэлгын халуун хаһа ябажа байна гээшэ ааб даа. Ушар иимэһээ малшадые комплексно гуримаар хангахаяа худалдаа наймаанай, соёлой болон медицинын хүдэлмэрилэгшэдтэй сугтаа хүдөө гаралсажа, бүришье олон хүнүүдэй үһэ заһана.

В. ЕШЕЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: парикмахер эхэнэр А. Б. Ангаскиева.

Авторай фото.

«БУРЯАД ҮНЭН» газетэдэ бэшэнэнэй һүүлээр

«ХАЛУУХАН БУУЗАНЬ АМТАТАЙ ААД...»

Иимэ гаршагтай «Халаахай» манай газетын февралиин 12-ой номерто толилогдоо һэн. Тэндэ «Позный» хүдэлмэридэ дайралдаһан дутуу дундануyd тухай хэлэгдэһэн байгаа. Тэрэ ушараарнь редакци Улаан-Үдын столовонуудай трестын захиргаанда хандажа, директорэйнь орлогшо Т. Д. Петровскаяһаа иимэ харюу абаба:

Манай трестын мэдэлэй «Позный» хүдэлмэри тухай «Буряад үнэн» газетэдэ хэблэгдэһэн шүүмжэлхы статья доторой баримтанууд шалгагдаад, бултадаа зүб гэжэ элирбэ. Тиимэһээ «Позный» коллективтэ үйлэдбэриин суглаан зарлагдажа, алдуу дутагдалнуудайнь усадхагдаха тухай хөөрэлдөөн болоһон байна. Эрхэтэн Сычевто стандартна бэшэ бууза дурадхаһан тогоошон Усольцевагай һарынь шагнал хаһагдаа. Гомдолнуудай дэбтэр үгэхэсэ арсажа, үйлэдбэриин журам эбдэһэн кассир Зеркальцева донгодолго абаад, һарын шагналда мүн лэ хүртөөгүй.

Үйлэдбэрине эрхилэгшын орлогшо Л. В. Томашевичтэ хиналта хэдэггүй байһанайнь түлөө трестын зүгһөө донгодолго хэгдэһэн байна.

«Позныдо» орожо эдеэлһэн хүн зоной гараа угааха, аршахынь тула зохисотой эрхэ байдалтай болгохо гэжэ столовын захиргаанда заагдаба.

ШЭНЭ ЭРИЛТЭДЭ ТААРАНАГҮЙ

Мүнөө үедэ совет хүн бүхэн ниитын гурим, ажалай журам дээшэлүүлхэ гэжэ шармайн оролдожо байна. Наймаанай, эдеэ хоолой болон хүнүүдэй саг үргэлжын хэрэглэмжэнүүдые хангадаг, мүн бусад предприятинууд ажалаа шэнэ гуримда оруулжа, ажалшадые хайшан гээ һаа һайнаар хангаха асуудалда анхаралаа хандуулна. Зарим предприятинууд үшөө хуушан гуримаараа хүдэлмэрилжэ байһаар зандаа.

Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдэ хотын Коммунистическэ үйлсэдэ «Снежинка» гэжэ нэрэтэй кафедэ ажалай сагай үедэ хара архи рюмкээр худалдана. Эндэ ороходо таг дээрэнь таглаагаа нээгдэһэн «Русская» гэжэ нэрэтэй архи, хажуудань нэгэ хэдэн рюмкэнүүд болон 1 түх. 26 мүнгэнэй колбасатай гү, али мяхатай хилээмэнэй зүһэм бэлдээтэй, ороһон хүниие «архи барижа хайрлыт» гэһэн шэнги уряалжа байдаг.

Зай, иимэ юумэн хэндэ хэрэгтэй гээшэб? Мүртэй хүн тэндэ орожо, ябууд хоорондо, баймга архи гудамхяад гарахагүй. Ёһотой архиншa, мангараа тарааха аргаяа оложо ядажа ябаһан, ажалай журам эбдэгшэдтэ хэрэгтэй юм бээзэ. Архидалгатай тэмсэл ябуулха хэрэгтэ энэ ямаршье туһа үзүүлнэгүй, харин һаад ушаруулна.

Урдань хадаа эндэ «Уралочка» гэжэ нэрэтэй кафе байгаа. Хаа-яа элдэб шалтагаанһаа боложо, гэртээ сайгаа уужа үрдеэгүй хүнүүд эндэ орожо, түргэн сайлаад гарадаг байһан. Энэ зохид байгаа. Мүнөө эндэ архиншадай «жаргалай» газар болоод байна. Хэрбээ эндэ хара архиин үгы һаань, хажуудань «Таёжный» гэжэ нэрэтэй магазин соо улаан архи байдаг. Тэрэниие асараад лэ, мангарайнгаа хоро шарые даруулдаг байха юм.

Энэ мүнөө үеын эрилтэдэ таарамжатай гээшэ гү?

С. ГРИШИНА.

Софья Лубсановна Бажеева республикынгаа хэлхээ холбоондо гушан дүрбэдэхи жэлээ хүдэлжэ байна. Тэдэнэйнгээ наймаан жэлынь тэрэ Улаан-Үдын 34-дэхи отделенидэ оператораар хүдэлнэ.

— Нэгэ газарһаа нүгөөдэ тээшээ гүйнгүй, даамгай зохидоор хүдэлжэ байхаһаа дээрэ юумэ үгы. Тиихэдээл ехэ юумэ түйлажа болохо бшуу, — гэжэ нүхэр Бажеева хөөрэдэг.

Софья Лубсановна олон тоото залуушуулые почтальоной, операторай ажалда һургаа. Тэрэ мүнөө түрэл республикынгаа 60 жэлэй ойдо зорюулан, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаад, амжалтатай хүдэлжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: С. Л. Бажеева.

Б. СОТНИЧ.

БУРЯАД ОРОНДО НЮТАГЖААД...

...нютагта ерэ... ...жэлэй тур... ...фермэ дээрээ ...р ажаллаха... ...нёдондоной ...нгаа хажуу... ...тиеэ хүтэл... ...лгатай бо... ...э жэлнүүдтэ ...ажа, үндэ... ...илгаагүй нү... ...д, буряад, та... ...л бүлын сэ... ...хүдэлнэ гээ... ...мүнөө үһан ...хөөрэлдэдэг, ...аараа таа... ...хаяа хадхан ...бэе бэедээ ...ажаллана

...АССР-һээ нүү... ...бүлэнүүд Но... ...та үндэһэ та... ...нэй юм. Ду... ...й урда эндэ ...он татар яһа... ...колхозой ажал... ...рсыгаар орол... ...мтын баялигые ...лсаһан байха ...химэр ажалла-

һанайнгаа түлөө олонхинь магтаалда хүртэһэн. Жэшээлхэдэ, Фагат Салимзяков бүхы наһаараа механизатораар хүдэлнэ, шэнэ газар хахалха үедэ хубитаяа ехээр оруулһан, ордоноор шагнагдаһан габьятай. Мүнөөшье энэ нүхэр бүхы дүй дүршэлөөрөө оролдожол ябагша. Намтай нүүжэ ерэһэн Ф. Зайнулин хонишоноор ажаллажа, арбан жэлэй туршада саг үргэлжэ зуун эхэ хониноо зуугаад хурьга абадаг. Мүн хонишон Р. Нургалиев хододоо магтаалтай ажаллана.

Һаалишанаар хүдэлжэ эхилхэдээ, би ямаршье дүршэлгүй байһан хүм. Имаетал нүхэдэй туһаламжаар, тэдэнэрэй зүбшэл заабаряар мэргэжэлэй нюусануудтай танилсажа, түрүүшынгээ алхамуудые хээб.

Абари зан болон ажаллаха арга боломжыем анхандаа хүнүүд ажаглан харадаг һэн ааб даа. Тиимэһээ би бэеэ харуулха гэжэ журамаа шангадхажа, бараанһаа эртүүр ажалдаа ерэжэ, бүхы шадалаа үгэн хүдэлөөд, эгээн һүүлдэ фермэһээ харидаг һэм. Мүнөөшье иимэ гуримаар ажаллаха гэжэ оролдоноб. Долоон жэлэй туршада удаа дараалан гурбан мянгаад килограмм һү үнеэн бүриһөө һаажа шадааб. Дүрбэн мянганай дабаан дээрэшье гарагдаа бэлэй. Үнгэрһэн жэлдэ үнеэн бүриһөө 3133 килограмм һү һаагааб.

Өөрынгөө жэшээгээр коллективээ ажалай илалтада уряалха зуураа, эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулха харюусалгатай, уялгатай болонхойб. Фермые даагша нэрэтэй ахалагша һаалишан хадаа, малай байра байдалые заһабарилуулха, оньһон түхеэрэлгэнүүдыень зогсолтогүйгөөр хүдэлгэхэ, тэжээл асаруулха, заатагүй буйлуулха ажалые саг үргэлжэ хинаха, үнеэдэ искусственна аргаар үрэжүүлхэ, һубайруулхагүй, тугалнуудаа гээлтэгүйгөөр түлжүүлхэ гэхэ мэтын заха хизааргүй хүдэлмэриеэ зоотехническэ бүхы эрилтэнүүдэй ёһоор бэелүүлхэ гэжэ оролдоноб. Отделениие эрхилэгшын тушаал усадхагдажа, һаалишадые бэдэрхэ, байра байдалайнь түлөө ябаха ушар гарана. Гэбэшье бэрхэшээлнүүдһээ сухарингүй, этигэл найдабарида харюусаха гэжэ бүхы хүсэ шадалаараа оролдоноб.

Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй үүсхэл коллектив соогоо гаргахадаа, өөрөө дээшэлүүлэгдэһэн уялга абанхайб. Жэлэй туршада үнеэн бүриһөө 3600 килограмм һү абаха зорилго үрдаа табяад, заатагүй бэелүүлхэ хүсэлэнтэйб.

—Ажалнай ехэ хүндэтэй, үндэр сэгнэлтэдэ хүртэнэ ха юм. Минишье оролдолгые гүрэн түрэ үндэрөөр сэгнэжэ, Ажалай Улаан Тугай орден болон медальнуудаар тэмдэглэһэн байна. Байра байдалаараа түбхинэжэ, жаргаан баясан һууна ха юмбиб. Һаяхана табин жэлэйнгээ ойе тэмдэглэхэдэмни, минии бишыхан баярые дэмжэн, олон нүхэдни, буряадууд, ородууд, татарнууд сугларжа, һайн һайхан үреэл үгэнүүдые хэлэһэн байна. Урма зоригни бадаржа, саашадаа улам һайнаар ажаллаха хүсэлэн түрөө һэн.

Т. ЗАКИРОВА,
Сэлэнгын районой XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

АШАТАЙ ТУҺАТАЙ УУЛЗАЛГА

Хориин районой партийна, совет, ажахын органуудай, предприяти, организаци, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд ажалшадай бэшэгүүдтэ, тэдэнэй һанамжа, дурадхалнуудта анхаралаа ямараар хандуулнаб гэһэн асуудалда зорюулагдаһан нээмэл бэшэгэй уулзалга Хүлэй совхозой түб Санномыск һууринда болобо. Тэрэниие нээхын урда тээ совхозой парткомой секретарь Б. Ц. Дашиев оролто үгэ хэлэхэдээ, ажахынгаа үйлэдбэриин зарим тэды амжалтанууд тухай дурдаад, ажал хэрэгтэ бии байгаа дутуу дундануудые яажа усадхаха тухай һанамжа, дурадхалнуудые оруулһан 30 гаран бэшэг сугларанхай гэжэ тэмдэглэбэ.

Ажалшадай бэшэгүүдые задалан хаража уншахадаа, хүн зоной һуудал байдал һайжаруулха талаар үнидэ шиидхэгдээд байха асуудалнууд шиидхэгдээгүй байһаниинь элирбэ. Юуб гэхэдэ, совхозой түб һууринда бани, нютагай дунда һургуулиин дэргэдэ үхибүүдые халуун эдеэгээр хангаха буфет мүнөөшье болотор нээгдээгүй байһаар, Энэнь гайхалтай.

Мүн Санномыск һууринда уһа бүлэн абаха гүнзэгы худагынь хүдэлнэгүй. Тэрэнь нютагай зоной һанаа зобооно, хэзээ заһабарилагдан, ашаглалгада оруулагдахань мэдэгдээгүй. Тиихэтэй хамта Кульск һууринда аяар намар байхаһаа хойшо магазиниинь хүдэлхөө болинхой. Үүдэндэнь хоёр дабхар томо суурга үлгөөтэй. Совхозой Хүлэй отделениин ажалшад эдеэ хоол, эд бараа худалдан абахын тула Улаан Одон, Хоринск ошохо баатай болоно. Гадна радио, телефоной, хэлхээ холбооной хүдэлмэридэ горитойхон дутагдалнууд дайралдана.

Ажалшадай бэшэгүүдтэ харюусаһан райпогой түрүүлэгшэ Г. Е. Нимаева, ЭТУС-эй начальник Е. Г. Танганов, районой түбэй больницын ахамад врач С. П. Кокоев ба бусад нүхэд дутагдал усадхаха хэмжээнүүд абтаха гэжэ сугларагшадые найдуулаа.

Ажалшадтай болоһон уулзалгада арадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. М. Бузин, партиин райкомой нэгэдэхи секретарь П. В. Бахаев гэгшэд хабаадалсажа, үгэ хэлэһэн байна.

Б. ОЧИРОВ.

МАНАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

11 МЯНГАНАЙ ХАЛУУН АЛЬГА ТАШАЛГА

Буряадай гүрэнэй дуу, хатарай «Байгал» ансамблиин коллектив республикынгаа хэдэн районой ажалшадые хангаад, эдэ үдэрнүүдтэ ниислэл хотоёо бусажа ерээ. Манай корреспондент тэдэнэй ээлжээтэ гастролёорнь һонирхон, ансамблиин хүтэлбэрилэгшэ, РСФСР-эй арадай артист Б. Егоровой тобшохон хөөрөөе эндэ дурадхана.

Манай ансамблиин коллективые түрэл республикымнай ажалшад хаана яанагүй тон халуунаар үгтадаг гээшэ. Бидэшье хадаа хүдөө нютагуудта ажаһуудаг, хүдөө ажахын үйлэдбэридэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, оронойнгоо Эдеэ хоолой программые бэелүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа сэхэ оруулжа ябаһан ажалшадта айлшалха дуратай байдагбди. Һая бидэ һара хахадай турша соо Захааминай, Зэдын болон Сэлэнгын районуудаар ябажа, дүн хамта 11,5 мянган хүн зондо Буряадайнгаа АССР-эй 60 жэлэй ойдо зорюулагдаһан шэнэ программаяа харуулаабди. Энэ сагай хугасаа соо табиһан дүшэн зургаан концертымнай олонхинь Зэдэ, Захааминда табигдаһан байна. Аяар холын Захаамин хүрэжэ ошоһон урмандаа гэхэ гү, тэндэ ганса тосхоной клуб соо наада табяа бэшэ, мүн томо томо комплекснуудай малшадтай уулзаһан байнабди. Жэшээлхэдэ, Санагын, Енгорбойн совхозуудта тиимэ уулзалганууд болоо һэн.

Ябаһан лэ газарта шэнэ программамнай халуунаар хүлеэгдэн абтаһан, олон номернай нэрьемэ альга ташалгаар үгтагдаһан байна гээшэ.

Ансамблиимнай дуушан Чимита Шанюшкина энэ үедэ тусхай бүлэгтэй хамта Баргажан, Хурамхаанаар концерт үгэжэ ябаа юм. Буряадай арадай артист Владимир Шагжиев тиимэһээ залуу дуушадаа лахуулан, дуулажал мэдэхэ баатай болоһон байна. Теэд залуу дуушад Валентин Жаргалов, Зинаида Ринчинова, Софья Банчикова гэгшэд харюусалгаяа мэдэрэн, яһала һайнаар дуулажа, хүн зоной һайшаалда хүртэжэл ябаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тиихэдэ хатаршаднайшье дуушадһаа дутаагүй ааб даа. Марина Рыгзенова, Владимир Борисов, Леонид Бадалаев, Виктор Дылыков болон бусадые ерээдүймнай найдабаритай халаан гэбэл, алдуу болохогүй байха.

Юрэнхы дээрэнь хэлэхэдэ, дурсагдаһан районуудта манай концертые хараһан лэ хүнүүд бултадаа сэдьхэлээ дүүрэнги үлэһэн байха гэжэ һананаб. КПСС-эй Зэдын райком, Гусиноозерскын горком, районно болон городской Соведүүд коллективтэмнай Хүндэлэлэй грамотануудые барюулаа.

— Баир Мандаронович, ансамбль нигэд хайшаа ябаха, яаха гэжэ байна гээшэб? Һаяынгаа түсэб тухай хэдэн үгөөр хэлэжэ үгыт.

— Һаядаа ансамбльнай хайшаашье ябангүй, Улаан-Үдэдэ бэлэдхэлээ хэжэ эхилхэнь. Ушарынь гэхэдэ, түрэл республикынгаа 60 жэлэй ойн баярые соёлой талаар ямар амжалтатайгаар угтажа байһанаа харуулхаяа оронойнгоо ниислэл хото май һарада ошохо зомди. Түрүүшымнай концерт Москвада «Россия» гэжэ концертын зал соо майн 17-до табигдахаар хараалагданхай байна. Тиимэ дээрэһээ мүнөө тон харюусалгатай шалгалтада бэлдэжэ эхилбэбди. Бидэндэ туһалхаяа Алма-Атын классическа баледэй ахамад балетмейстер, солист Булат Аюханов ерэнхэй. Тэрэнэй туһаламжаар бидэ ганса буряад хатар танца гүйсэдхэхэ бэшэ, мүн казахшье арадай хатарай дээжэнүүдтэй танилсаха, һураха байна гээшэбди.

СПОРТ · Спорт · СПОРТ · Спорт · СПОРТ

ОЛИМПИАДАДА БЭЛЭДХЭЛ ЭХИЛБЭ

— Һүүлэй үедэ дэлхэй дээрэ дүрэ буляалдалгын барилдаанай үргэнөөр хүгжөөгдэжэ байгаашье һаань, энэ жэлэй ехэ ехэ мүрысөөнүүдтэ — апрель һарада Будапештдэ болохо Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ, сентябрьда Киев хотодо үнгэргэгдэхэ дэлхэйн чемпионадта урдынхидал мэтэ амжалтатайгаар хабаадаха байхабди, — гэжэ СССР-эй суглуулагдамал командын ахалагша тренер, Монреаль болон Москвадахи Олимпиин нааданuудай чемпион, дэлхэйн оло дахин чемпион Иван Ярыгин хөөрэнэ.

Олимпиин нааданuудай урда тээхи жэл илангаяа эршэмтэй, хүшэр хүндэ байха юм гэжэ тренер хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ. Һаяхан Тбилисидэ болоһон уласхоорондын мүрысөөн энээниие элирхэйлэн гэршэлээ. Арбан оронoй: Болгариин, Венгриин, ГДР-эй, Кубын, Монголой, Польшын, Румыниин, СССР-эй, США-гай ба ЧССР-эй спортсменүүд, тэрэ тоодо дэлхэйн юһэн чемпион тэрээндэ хабаадаһан байгаа.

Барилдаанай уласхоорондын федерациин зохёоһон шэнэ дүримүүдээр мүрысөөн түрүүшынхеэ үнгэргэгдөө. Совет атледууд мүрысөөнэй шэнэ дүримые һайнаар шудалжа, түрүүшын 8 һуури эзэлһэн байгаа.

Гэбэшье манай барилдаашадай һорилго бэлэдхэл мүнөө дээрээ үшөөл хангалтагүй байна гэжэ Ярыгин тоолоно. Тиимэһээ март һарын һүүл багта США-да үнгэргэгдэхэ дэлхэйн кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөндэ хабаадаха табан хүниие дурдаха байнаб: 27-той москвич Сергей Корнилаев (48 килограмм), тэрэнэй сасуутан — Киевтэ ажаһуудаг аха дүүнэр Анатолий (52 килограмм) болон Сергей (62 килограмм) Белоглазовууд, Жданов хотоһоо 25-тай Михаил Харачура (68 килограмм), 23-тай москвич Санасар Оганесян (90 килограмм). Гансал Олимпиин нааданuудай ба дэлхэйн чемпионууд байһандаа бэшэ, харин ехэ ехэ мүрысөөнүүдтэ жэгдэ һайнаар хабаададаг дээрэһээ тэдэнэр нимэ хүндэдэ хүртэбэ.

Али бүхы ушар шалтагаанай тохёолдоод байгаа һаань, тэдэниие халан абаха хүнүүд бии: Красноярскын Сергей Карамчаков (48 килограмм), тэрэнэй нютагай Виктор Алексеев (62 килограмм), Анатолий Ярцев (Новосибирск, 52 килограмм), Борис Будаев (Улаан-Үдэ, 68 килограмм), Роберт Тибилов (Одессэ, 90 килограмм). Тэдэнэр барилдаанай хибэс дээрэ гаража тулалдахадаа, үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэхэ аргатай.

Ярыгинай һанамжын ёһоор, манай суглуулагдамал командын бусад шэгнүүрнүүдтэ Илья Мате (100 килограмм, Донецк), Салман Хасимиков (хүндэ шэгнүүр), Теймураз Дзгоев (82 килограмм, Орджоникидзе), залуушуулай дундаһаа дэлхэйн чемпионууд: Махачкалаһаа Осман Эфендиев (52 килограмм), Москваһаа Юрий Воробьев (74 килограмм) гэгшэдэй бии байгаашье һаань, тренер даб дээрэ хэнииень суглуулагдамал командын бүридэлдэ оруулхые эсэслэн шиидхээгүй байһаар. СССР-эй суглуулагдамал командануудай хабаадаха уласхоорондын мүрысөөнэй дүнгүүдээр тэдэнэй хэнэйнь оруулагдаха байһаниинь элирүүлэгдэхэ.

Энэ жэлдэ үнгэргэгдэхэ Европын болон дэлхэйн чемпионадуудта али бүхы шэгнүүрнүүдтэ шанга тэмсэлэй болохо байһан дээрэһээ эгээл һайн һорилго бэлэдхэлтэйшүүлынь шэлэгдэхэ бшуу. США-гай, Болгариин, ГДР-эй барилдаашад хүсэтэйнүүд юм. Японой, ФРГ-гэй, Иранай, Турциин, Польшын зарим атледууд алтан медальнуудаар шагнагдахын түлөө тэмсэхэ аргатай.

— СССР-эй суглуулагдамал командада оруулагдаха кандидадууд халаа дүрэ буляалдалгын барилдаа эрхилдэг 550 мянган совет атледуудэй эгээл эрхимүүдынь болоно гэжэ тэмдэглэхэ ёһотойб, — гэжэ Иван Ярыгин түгэсхэлдөө хэлэнэ. Хаа хаанагүй дүрэ буляалдалгын барилдаанай хүгжөөгдэһэнэй ашаар бүхы шахуу союзна республикануудай 18 хотын спортсменүүд оронoй суглуулагдамал командын бүридэлдэ ороно. Бэлигтэй бэрхэ залуу барилдаашад тэдэнэй дунда олон. Тэдэнэр СССР-эй олимпийскэ суглуулагдамал командын бүридэлдэ оруулагдажа, Лос-Анджелесто болохо шанга тулалдаануудта мүнөөнһөө һорилго бэлэдхэлээ эхилхэ байна.

Ван БАЙБУРТ.
(АПН).

ТАТЬЯНЫН ЕХЭ АМЖАЛТА

Хүнгэн атлетикын урилдаагаар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн һаяхан Англиин Гейтсхед хото шадар үнгэргэгдэжэ, олон оронoй бэлигтэй бэрхэ атледууд хабаадаһан байгаа.

Эхэнэрнүүд 4.072 метртэ урилдаба. Норвегиин элитэ мэдээжэ спортсменка, дэлхэйн гурба дахин чемпионка Грете Вайтц энэ зайе 13 минута 29,0 секунда соо гаталжа, илалта туйлаа.

Урилдаанай харгы дээрэ хоёрдохи һуури эзэлхын түлөө илангаяа шанга тэмсэл болобо. Канадын хүнгэн атлет Элисон Уили болон манай Буряад оронoй түлөөлэгшэ — уласхоорондын класстай спортын мастер Татьяна Позднякова гэгшэд эндэ анамана урилдаһан байна. Тэдэнэр хоюулаа тон адли саг — 13 минута 37 секунда харуулбашье, Канадын урилдаашан хэдэхэн сантиметрээр урилдажа, хоёрдохи һуурида гараба. Манай Татьяна бронзо медаляар шагнагдаа.

Энэ хадаа нютагаймнай басаганай ехэ амжалта болоно. Ушарынь гэхэдэ, тэрэ манай оронoй суглуулагдамал командын гэшүүд сооһоо эгээл һайн саг харуулһан байна. Олимпиин нааданай, Европын чемпионка, спортын габьяата мастер Т. Ульмасова аяар зургаадахи һуурида гараа гээд тэмдэглэлтэй.

Манай оронoй эхэнэрнүүдэй суглуулагдамал команда американ урилдаашадһаа 10 очкогоор гээгдэжэ, хоёрдохи һуури эзэлбэ.

Һүүлэй хоёр жэлэй турша соо манай бэлигтэй бэрхэ хүнгэн атлет Татьяна Позднякова командна тоосоогоор дэлхэйн чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө һэн.

1984 ондо Холбоото Штадуудай Лос-Анджелес хотодо үнгэргэгдэхэ XXIII Олимпиин нааданuудай урда тээхи жэл Т. Позднякова амжалтатайгаар эхилээ. Хүнгэн атлетикын урилдаагаар СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө Кисловодскдо үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ гэрэ 5 километрые 16.02 минута соо гаталжа, илалта туйлаһан байгаа. Һүүлээрнь февраль һарада Тбилисидэ болоһон мүрысөөндэ СССР-эй чемпионка 6 километртэ урилдахадаа, 17 минута 54,2 секунда саг харуулжа, түрүү һуури эзэлээд, дэлхэйн чемпионадта хабаадаха эрхэдэ хүртэһэн юм.

— Таня һайн һорилго бэлэдхэлтэй байна. Бронзо медальда хүртэһэниинь ехэ амжалта гээшэ. Энэ жэлдэ түсэбүүднай ехэ. РСФСР-эй болон СССР-эй арадуудай зунай VIII Спартакиадын түгэсхэлэй мүрысөөнүүдтэ хабаадахабди. Гэбэшье хүнгэн атлетикээр энэ жэлдэ Финляндиин ниислэл — Хельсинки хотодо түрүүшынхеэ үнгэргэгдэхэ дэлхэйн чемпионадта амжалта туйлаха зорилготойбди, — гэжэ Т. Поздняковае һурган һоридог РСФСР-эй габьяата тренер В. Д. Домнин хөөрэнэ.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: манай суута хүнгэн атледууд Т. Позднякова (зүүн гарһаа), Н. Виноградова гэгшэд хөөрэлдэжэ байна.

В. ПЛУТТЫН фото.

ЛВРЗ-гэй СОЁЛОЙ ОРДОНДО

«ҮЕ САГ, ЭРДЭМ, ХҮН»

Локомотив-вагон заһабарилгын заводой соёлой байшанда техническэ пропагандын таһагай хүдэлмэрилэгшэд һонирхолтой уулзалганууд болон хөөрэлдөөнүүдые саг үргэлжэ үнгэргэнэ.

Техническэ мэргэжэл олгодог 2-дохи училищиин һурагшадые соёлой байшанда һаяхан урижа, «Үе саг, Эрдэм, Хүн» гэһэн темээр һонирхолтой уулзалга үнгэргэбэ. Профсоюзай XVII съездын делегат, вагон-бүридхэлгын цехэй слесарьнуудэй бригадир Д-Н. Н. Самбуев, Зүүн-Сибириин технологическа институдай доцент, техническэ эрдэмэй кандидат Н. А. Головин гэгшэд уулзалгада ерэжэ, заводто нэбтэрүүлэгдэһэн ба мүнөө бүтээгдэжэ байһан электронно оньһон аппарадууд тухай, мүнөө үеын хүдэлмэришэдтэ табигдадаг эрилтэ тухай хөөрөө.

УРАЛАН НАРИЖУУЛАГШАДАЙ ҺУРГУУЛИ

Техническэ пропагандын таһагай хүдэлмэрилэгшэд заводой уралан нарижуулагшадай ба ухаалан зохёогшодой бюротой хамта уралан нарижуулагшадай һургуули ябуулдаг. Энэ һургуулида залуу хүдэлмэришэд ябаха дуратай юм. Тэдэнэр уралан нарижуулгын дүршэлдэ һуража, экономическа асуудалнуудаар түсхай хэшээлнүүдые гарана.

М. ИВАНОВА.

«АЛТАН ГАРТА» МАСТЕР

Һүүлэй арбан жэлэй туршада элдэбын түхэлэй электронно оньһон аппарадууд болон приборнуудые ажабайдалдаа олоор хэрэглэдэг болонхойбди. Магнитофон, электронно час, хүгжэмэй электронно инструментнүүд. Гэхэ зуура худалдаа наймаанда һаяшаг бии болоһон электронно фотоаппарадууд мүнөө хэнииешье гайхуулхаа болинхой.

Мүнөө үеын медицинэ электроникын зэбсэгжэнхэй. ... хотын «Бур... равлениин д... түү хүн зон... аппарат гаар... таһаг респуб... дээжэ юм. ... усалаар гү, ... ошохо бүри ... лоһон хүдэл... колхозниггууд ... мнай бүхы р... таһагта ерэжэ, ... М. Б. Доржие... Ерэһэн хүн ... Будаевич ... жа, тэдэнии... гаар шагнаад... туһатай з... шагналгын а... хэндэ таару...

Мунко Бу... гын аппарат ... ликымнай о... жэлтэн бол... бүхэндэ ур... хандадаг, ям... раха гээшэб ... гөөр тэрэ ... Юуб гэхэдэ, ... нүүдэй хэрэ... гын арба га... парат бии, ... хүдэлмэридээ ... маанай, нии... эглэхэ, нюд... руулагдаһан ...

Харин ша... дуудые заһ... тиимэшье б... гээшэ. Тэдэ... хын тула е... хүдэлмэриһээ ... кын ба элект... мэдэсэ, дур... хэрэгтэй.

— Шэхэ ... туһалжа, тэд... болгодог мэ... горхоноб — ... даевич хэлэ...

0... ЗУРАГ ДЭ... Мунко Буда...

БЭДЭРЭЛГЭДЭМНАЙ ТУҺАЛЫТ

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ, тодорхойлбол, 1941 оной намар түсхай даабаритай парашютист-десантнигууд Херсонско областиин Аскания-Нова гэжэ заповедник шадар хаягдаа һэм. 15 хүнһөө бүридэһэн десантнигуудай бүлэгтэ радистка нэгэ басаган ябалсаһан. Тэдэниие фашистнууд плендэ абажа, десантын зорилго, бултанайнь нэрэнүүдыень мэдэхэ гэжэ элдэбын муухай зэрлиг аашануудые гаргаа һэн. Теэд фашистнууд хэды хэһээбэшье, тэдээнһээ юушье мэдэжэ шадангүй. Ботаническа саад-парк соохи шулуун ханын дэргэдэ буудажа алаһан юм.

Мэдэгдээгүй геройнуудай дурасхаалые Москвагай архитектор Н. Н. Брацун гранит шулуугаар мүнхэлөө. Гоё һайхан скульптурна памятник тэдэнэй хүүр дээрэ мүнөө табигданхай.

Эндэхи нютагай хизаар ороноо шэнжэлэгшэд тэдэнэй нэрэнүүдые элирүүлхын түлөө хэдэн жэлэй туршада бэдэрэлгын хүдэлмэри ябуулжа байна. Теэд парашютист-десантнигууд тухай тодорхой мэдээсэл мүнөө болотор олдоогүй бай... Аскания-Нова... лан алуулһа... дай нэрэ з... рэлгэдэмнай ... хы хүн зонд...

Манай а... г. Херсон, ... парк, Дворец... техники ... клуб «Родин...

Хилын саанаһаа

ТАСС

ҮНДЭҺЭ ЯҺАНАЙ ИЛГАА ГАРГАЛГЫЕ УСАДХАХА

НЬЮ-ЙОРК. Шарпевильдэ болоһон жагсаалан үедэ Урда Африкын сэрэгүүдтэ хайра гамгүйгөөр алуулагшадай дурасхаалда зорюулагдажа тогтоогдоһон үндэһэ яһанай илгаа гаргалгые усадхахын түлөө тэмсэлэй уласхоорондын үдэр ООН-ой штаб-байшан соо гүнзэгы ёһололтойгоор тэмдэглэгдэбэ. 1960 оной мартын 21-дэ энэ багахан хотын үйлсэнүүдтэ 73 хүн алуулһан, 180 хүн шархатуулагдаһан байгаа. Тэдэнэр үндэһэ яһанай, зүһэ шарайн илгаае гаргалгын хуулинуудта эсэргүүсэн тэмсэһэн байгаа бшуу.

ООН-ой Генеральна секретарь Х. Перес де Куэльяр энэ ушарта зорюулагдаһан суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, үнгэ шарайн талаар харшалан газаашалха ябадалые усадхаха гээшэ уласхоорондын, эмхиин бэелүүлхэ гол зорилгонуудай нэгэниинь болоно гэжэ тэмдэглээ. Үндэһэ яһанай илгаа гаргалгаһаа уламжалан, али бүхы хёмороо зүришэлдөөнүүд тохёолдоно. Бүхы гүрэнүүдэй болон арадуудай хүсэлэл оролдолгонуудаар тэрэ усадхагдаха ёһотой. Энэ зорилгые туйлахын тула эдэбхитэй ябуулгануудые бэелүүлхыень Х. Перес де Куэльяр правительствануудые, ниитын эмхинүүдые уряалба.

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXXVII сессиин түрүүлэгшэ И. Холлаи (Венгри) гэгшын эльгээһэн амаршалга суглаан дээрэ соносхогдон уншагдаа. Апартейдэй гутамшаг муухай гүрим газарай нюруу дээрэһээ үгы хэгдэхэ юм гээд батаар найдажа байһанаа мэдүүлбэ.

США болон баруунай бусад гүрэнүүдэй зүгһөө расистнуудта үзүүлэгдэдэг туһаламжа Преториин хархис муухай захиргаание дэмжэһэн, Урда Африкада, Намибида арадуудые дарлан мүлжэлгые үлөөхэ гэһэн һэдэлгэ болоно гэжэ суглаан дээрэ заагдаһан байна. Африкын нэгэдэлэй эмхиин үмэнэһөө В. Вабуге (Кени) үгэ хэлэхэдээ, ЮАР болон Намибида корпорацинуудайнь хүдэлдэг оронууд имагтал апартейдэй экономикые бэхижүүлнэ бэшэ, харин тэрэнэй сэрэгэй машиные батадхана гээшэ гэжэ тэмдэглээ.

Африкын бүлэг оронуудһаа ООН-до байдаг түлөөлэгшэ Дж. Гбехо (Гана) үгэ хэлэхэдээ, Намибиин асуудалаар США түрүүтэй баруунай гүрэнүүдэй бэелүүлжэ байдаг ябуулгануудые эрид буруушаан шүүмжэлбэ. Энэ газар дайдые расистнуудай хуули бусаар булимтаран эзэмдэлгые тэдэнэр дэмжэһээр. Кубын интернационалистнуудай Анголодо байһан ушартай Намибиие сүлөөлэлгые холбохо гэһэн США-гай һэдэлгэнүүдые тэрэ буруушааһан байна.

Индиин түлөөлэгшэ Ш. В. Пурушоттам ГДР-эй түлөөлэгшэ Г. Отт гэгшэд үгэ хэлэбэ. Эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө Урда Африкын арадуудай тэмсэлые социалис гүрэнүүд дэмжэхэ юм гэжэ Г. Отт тэмдэглэбэ.

СОВЕТ-ПАКИСТАНАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

ИСЛАМАБАД. Хоёр оронoй хоорондохи экономическа харилсаае хүгжөөхэ асуудалнуудаар совет-пакистанай хөөрэлдөөнүүд болобо. Советскэ Союзай техническэ туһаламжаар баригдажа байһан Карачинска металлургическа заводой барилгын эршые хурдадхаха тухай, мүн хүндэ промышленностьда мэргэжэлтэдые бэлдэхэдэнь Пакистанда туһалха тухай хоёр тала хөөрэлдөөнүүдэй үедэ үгэеэ ойлголсоһон байна. Нефтиин ашагта малтамалнуудые шэнжэлэн элирүүлхын тула ехэ гүнзэгыдэ үрэмдэлгэ хэхэ түхеэрэлгэнүүдые худалдаха тухай, Мултандахи уураар хүдэлдэг электростанцида түс түстаа 210 мегаватт хүсэтэй гурбан энергоблок худалдаха тухай Пакистанай гүйлтые хаража үзэхые совет тала зүбшөөбэ.

Совет правительственна делегациин хүндэлэлдэ эмхилхэгдэһэн уулзалга дээрэ финансын ба экономическа хэрэгүүдэй министр Гулям Исхак Хан үгэ хэлэхэдээ, Карачида металлургическа завод барижа ашаглалгада оруулалга хоёр оронoй хоорондохи али алиндань ашатай туһатай худалдаа наймаанай, экономическа харилсаае саашаданьхүгжөөлгын шухала шата болохо юм гэжэ тэмдэглээ.

КАБУЛ. Афганистанай Арадай-Демократическа партиин (НДПА) ЦК-гай Генеральна секретарь, ДРА-гай Революционно Соведэй Түрүүлэгшэ Бабрак Кармаль афган арадай 1362-дохи шэнэ жэлэй гараһантай дашарамдуулан, Афганистанай арадта хандажа, үгэ хэлэбэ. Оронойнгоо ажалшадые, хүдэлмэришэд болон тарияашадые, интеллигенци болон санаартаниие, ДРА-гай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгшэдые, Эхэ оронойнгоо бүхы патриодуудые энэ һайндэрөөр амаршалаад, Афганистанда шэнэ общество байгуулгада амжалтануудые туйлахыень хүсөө.

Эдэ үдэрнүүдтэ оромнай тарияашадай үдэрые мүн лэ һайндэрлэжэ байна. Мүнөө хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд Афганистанай ажалшадай эгээл ехэ отряд болонхой гэжэ тэрэ хэлэбэ. НДПА-гай ба ДРА-гай правительствын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула Афганистанай тарияашад, оронoй бүхы ажалшадтал адли, ехэ хүсэлэл оролдолгонуудые гаргадаг юм. Үнгэрһэн жэлдэ Афганистанда гадаадын болон дотоодын контрреволюциин хүсэнүүдтэ шанга харюу сохилто үгтөө гэжэ Б. Кармаль үгэеэ үргэлжэлүүлһэн байна. ДРА-гай баатар габьяата зэбсэгтэ хүсэнүүд, мүн оронoй тарияашадһаа бүридэдэг революциие хамгаалагшадай отряд энэ талаар айхабтар ехэ габьяатай юм.

БАБРАК КАРМАЛИИН ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

ҮШӨӨЛ АРСАЛДААТАЙ

ПЕКИН. Хитад торгые США-да худалдаха тухай хитад-американ хөөрэлдөөнүүдэй үшөө нэгэ, табадахи шата үрэгүйгөөр дүүрэбэ. Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһо... ла Хитадай... дэмжые ... Һүүлшын а... нэгэ талаһа... худалдаалгы... центээр ... Энээндэнь ... КНР-эй ... пок, соя, ... нуудые, ... США-һаа ... һаа арсаба...

ЗАҺАБАРИ

Манай газетын мартын 23-най номерой нэгэдэхи хуудаһанда толилогдоһон «Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадуудые һунгаһан тухай мэдээсэлэй дээрэһээ хоёрдохи мүрэй эхиие «126-дахи округоор»... гээд уншахые гүйнабди.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Түрүү дүй дүршэлдэ — үргэн харгы» — түрүү бэшэг. «Республикынгаа ойн баярые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха» — мэдээсэлнүүдэй сүтлуулбари. Газарай үрэжэл һайжаруулха габшагай гурбан һара. «Гектар бүхэнэй үрэжэл дээшэлүүлхэ» — Н. Богдановай статья.

Хоёрдохи хуудаһанда. Хүдэлмэришэнэй суглаан. «Үйлэдбэрие эмхидхэлгэ шухала» — В. Гармаевай статья. «Поссоведэй хабарай календарь» — В. Кочетровой хөөрэлдөөн. «Болбосоролой үргэн харгы дээрэ» — Т. Волынцевагай статья. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда. «Ажабайдалай шэнэ ёһо заншал: үзэл бодолой үндэһэ һуури» — В. Соколовой статья. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Вторчермедэй» мэдээсэл. Соносхолнууд, дурадхалнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Каникулы в Простоквашино» — мультфильм. 10.15 — «Карл Маркс. Молодые годы» — телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм. (2-дохи сери). 11.20 — «Дохёогоо үгэгты, горнистнууд!». 12.05 — «Уляангирай газар» — фильм-концерт. 12.35 — Шэнэ һонин. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — «Размышления по поводу» — телевизионно баримтата фильм. 16.10 — «Шатарай һургуули». Разрядтайшуулай класс. Эндшпиль. 16.10 — «Такой большой мальчик» — үхибүүдтэ зорюулагдаһан фильм. 18.15 — Олон түмэнэй ленинскэ университет. «Хоёр дэлхэй — хоёр политика». 18.45 — Футболоор уласхоорондын уулзалга. Франциин ба СССР-эй суглуулагдамал команданууд наадаха. Франциһаа дамжуулга хэгдэхэ. Забһарлалгын үедэ. 19.30 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.30 — Шэнэ һонин. 20.40 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар).

Москва. 20.55 — «Карл Маркс. Молодые годы» — телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм (3-дахи сери). 22.00 — «Время». 22.35 — Баримтата экран. 23.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — «Буратиногой выставкэ». 13.30 — «Виталий Закруткин» — телевизионно баримтата фильм. 14.00 — «Социалис Ажалай Герой, Черкасска областиин «Радяньска Украина» колхозой түрүүлэгшэ Л. Иванищенкэтэй һурагшад уулзаха. 14.45 — Испан хэлэн. 15.15 — «Мүнөөдэр программада..» — фильм-концерт. 15.35 — «Самый красивый конь» — уран һайханай фильм. 16.55 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн» (кинохабсаргалта). «Үзэл бодолой мүндэлэлгэ» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 17.25 — Шэнэ һонин. 17.30—19.50 — Забһарлалга.

Улаан-Үдэ. 19.50 — «Залуушуул дуулана» гэһэн дамжуулга (буряадаар).

Москва. 20.30—20.45 — Забһарлалга. 20.45 — Ф. Лист. «Венгерскэ рапсоди». 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». «Шэдитэ экран». 21.15 — Эб найрамдалые хамгаалха совет комитедэй түрүүлэгшэ Ю. А. Жуковай хөөрөөн. 22.00 — «Время». 22.35 — «Первая ласточка» — уран һайханай фильм. 23.50 — «Россин аялга дуунууд» — концерт.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор — 2-50-96, приемная — 2-54-54 зам редактора - 2-68-03, зам редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, пропаганды — 2-56-23 промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58 культуры и школ — 2-60-21, информации — 2-23-05, переводов — 2,54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-33-61 машинное бюро — 2-57-63 отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-01356. Заказ № 68. Индекс 0...